

Annex to the Proposal (Příloha k návrhu):

ENGLISH:

European Peace, Enlargement to the Balkans, Multilateral Dialogue with regional powers of the Great Middle East & Political Outsourcing

ČESKY:

Evropský mír, rozšíření EU na Balkán, multilaterální dialog s regionálními mocnostmi Velkého Blízkého východu a politický out-sourcing

(Ladislav Garassy)

Evropský mír, rozšíření EU na Balkán, dialog s Blízkým východem
Společný návrh organizací občanské společnosti v ČR

www.debataoeu.cz

Joint proposal of civil society organizations in the Czech Republic
European Peace, Enlargement to the Balkans, dialogue with Middle East

(CLICK ON QUESTION): Detailed justification of the proposal in the Q&A

- 1) Which European Union neighbourhood should fall within the sphere of European peace?
- 2) Why should the European Union guarantee the right of peoples in the sphere of European peace to choose their relationship with the EU?
- 3) Why should the EU extend the Schengen area to the whole Balkans?
- 4) Does it mean the possibility of future membership of these countries in the EU?
- 5) Why should predominantly Orthodox countries with ties to Russia, such as Montenegro, North Macedonia, and Moldova, become members of the EU?
- 6) Why Serbia, an Orthodox country with close ties to Russia, should become a member of the European Union?
- 7) Why should predominantly Muslim countries like Albania and Kosovo become members of the European Union?
- 8) Why should politically unstable Bosnia and Herzegovina, plagued by intractable internal disputes and economically unviable, become a member of the European Union?
- 9) And what about Azerbaijan, which is part of the EU's Eastern Partnership?
- 10) Why it makes no sense for Maghreb countries such as Morocco, Algeria and Tunisia to become members of the European Union?
- 11) Why it makes no sense for Turkey to become a member of the European Union?
- 12) Why should the EU political and military power guarantee the integrity of EU territory against threats from Turkey and other regional powers in the Middle East?
- 13) How large neighbourhood should be understood by the European Union as a sphere of Euro-Mediterranean multilateralism?
- 14) Why should the EU initiate the creation of a "Euro-Mediterranean UN"?
- 15) Why should the EU put pressure on the regional development poles in the Middle East to take responsibility for the development of their regions?
- 16) Why should the EU support solutions to the environmental problems of the MENACA region by transferring cutting-edge technologies for desalination, water management or modern cropping practices?

(KLIKNI NA OTÁZKU): Podrobné zdůvodnění návrhu v otázkách a odpovědích

- 1) Jaké sousedství Evropské unie by mělo spadat do sféry Evropského míru?
- 2) Proč má Evropská unie ručit za právo národů ve sféře Evropského míru zvolit si svůj vztah k EU?
- 3) Proč by měla EU rozšířit Schengenský prostor na celý Balkán?
- 4) Znamená to možnost budoucího členství uvedených zemí v Evropské unii?
- 5) Proč by se měly převážně pravoslavné země s vazbou na Rusko, jako jsou Černá Hora, Severní Makedonie a Moldávie, stát členy Evropské unie?
- 6) Proč by se mělo Srbsko, pravoslavná země s úzkou vazbou na Rusko, stát členem Evropské unie?
- 7) Proč by se měly převážně muslimské země jako Albánie a Kosovo stát členy Evropské unie?
- 8) Proč by se měla politicky nestabilní Bosna a Hercegovina, zmítaná neřešitelnými vnitřními spory a ekonomicky neperspektivní, stát členem Evropské unie?
- 9) A co Ázerbájdžán, spadající do Východního partnerství EU?
- 10) Proč nedává smysl, aby se země Magrebu jako Maroko, Alžírsko a Tunisko, staly členy Evropské unie?
- 11) Proč nedává smysl, aby se Turecko stalo členem Evropské unie?
- 12) Proč by měla politická a vojenská moc EU zaručovat celistvost území EU vůči hrozbám ze strany Turecka a jiných regionálních mocností Blízkého východu?
- 13) Jak rozsáhlé sousedství by měla Evropská unie chápat coby sféru Euro-středomořského multilateralismu?
- 14) Proč by měla EU iniciovat vytvoření "euro-středomořské OSN"?
- 15) Proč by měla EU vyvíjet tlak na regionální póly rozvoje na Blízkém východě, aby převzaly odpovědnost za rozvoj svých regionů?
- 16) Proč by měla EU podpořit řešení ekologických problémů regionu MENACA transferem špičkových technologií pro odsolování, hospodaření s vodou nebo pro moderní osevní postupy?

ENGLISH: Detailed justification of the proposal in the Q&A

1) Which European Union neighbourhood should fall within the sphere of European peace?

It is in the immediate neighbourhood of the European Union in the Balkans, the Black Sea Area and Scandinavia, where there are countries that voluntarily subscribe to its values or wish to join the Union. In this area, the European Union must be strong enough to guarantee European peace – that is, their right to freely choose their relationship with the EU.

These are, in particular, the countries of the Balkans, such as Serbia, Montenegro, Bosnia and Herzegovina, North Macedonia, Albania, Kosovo and Moldova, and the countries of the Black Sea Area, such as Ukraine and Georgia. To some extent, it is also about countries in Scandinavia, such as Norway and Iceland, or in Central Europe, such as Switzerland.

2) Why should the European Union guarantee the right of peoples in the sphere of European peace to choose their relationship with the EU?

The EU should be strong enough economically, politically, and militarily to protect the countries in its neighbourhood that voluntarily subscribe to its values or wish to join the Union, from pressure from their powerful neighbours.

The European Union is unique in its ability to integrate countries that voluntarily aspire to become members. Whether for its respect for human dignity, so sorely lacking in its neighbourhood, for its wealth, or for its ability to bring together smaller nations facing pressure from powerful neighbours.

In the past, empires in particular have had the ability to integrate their neighbours, subjugating them and turning them into provinces without significant influence on decision-making at the centre. In contrast, the European Union is a voluntary integration grouping of medium-sized and smaller nation-states that have joined together in defence against the great powers, are in solidarity with each other and, as equal members, participate together in the decision-making of the whole.

Like the 11 post-Communist countries of Central Europe, the Balkans and the Baltics that voluntarily joined the EU in 2004-13, the populations of other countries in the Balkans, the Caucasus and Eastern Europe are interested in joining, or even eager to join, the Union. The EU should not allow such countries to be exposed to threats from regional powers, notably Russia, Turkey, and Saudi Arabia.

3) Why should the EU extend the Schengen area to the whole Balkans?

Because the countries of the Balkans, whose populations are eager to join the European Union, should be given security guarantees and the opportunity to move freely within the Union. And they should become part of structures that give them a clear perspective for future accession and that keep competing regional powers such as Russia, Turkey, and Saudi Arabia, away from Europe. And because the Western Balkans is already an enclave surrounded by the European Union (EU Neighbourhood and Enlargement Commissioner Johannes Hahn, 2018).

It is clear that only countries that accept EU Acquis, provide guarantees for the rule of law and provide unquestionable evidence that they are committed to democracy and human rights can become members

of the European Union. However, the European Union must recognise that the world has changed since the economic crisis of 2008-13. We no longer live in an environment whose supreme model is the European Union and, by extension, the West. Regional powers such as Russia, Turkey, and Saudi Arabia, as well as the global power China, are trying hard to compete with the Union and create their own power blocs.

The EU must behave geopolitically in its environment; normative behaviour is no longer sufficient. That is why five Western Balkan countries have Stabilisation and Association Agreements (SAAs) in force, while a sixth one, Kosovo, has signed one and is in the process of ratifying it. In its 2018 Western Balkans Strategy, the European Union identified all six non-member countries of the Western Balkans as future members of the Union.

The Western Balkans countries are surrounded by EU member states: Greece to the south, Bulgaria and Romania to the east, Hungary to the north, and Croatia and Italy to the west. With the imminent accession of Croatia, Romania, and Bulgaria to the Schengen area, they will thus become a kind of island within the Schengen area on the Balkans migration route from Greece towards Slovenia and Hungary. Since the Western Balkans countries no longer border the 'outside world', if they were to join the Schengen area, they would no longer guard the external borders of the Union and would not have to comply with many of the strict rules for protecting the Schengen border.

During and after the migration crisis in 2015, North Macedonia, Serbia and Bosnia and Herzegovina in particular became hostages to the inconsistent policies of EU members when the Schengen border to Hungary was closed while the one from Greece was opened, thus facing huge migratory pressure. By including the entire Balkans in the Schengen area, the European Union will make it clear that it will face up to its immigration policy and will not use non-member states as hostages in disputes between its Member States.

It is also an important fact that many citizens of the Balkans countries are already citizens of the European Union. Many Croats in Bosnia and Hungarians in Serbia hold Croatian or Hungarian passports, and many citizens of Moldova hold Romanian passports. It should be added that many Serbs from Bosnia or Albanians from Kosovo hold Serbian passports, which now allow visa-free travel to Schengen countries. The extension of the Schengen area to the Balkans would thus replace a kind of black hole surrounded by the territory of the European Union, with a zone of clear rules and a clear perspective.

4) Does it mean the possibility of future membership of these countries in the EU?

Definitely yes. All the countries of the European Peace Sphere, that is to say, all the countries of the Balkans from Albania to Moldova, as well as Ukraine and Georgia, must have a clear perspective of future membership of the European Union, because they are part of the European geopolitical space and are making enormous efforts to adapt to the standards of the European Union.

5) Why should predominantly Orthodox countries with ties to Russia, such as Montenegro, North Macedonia, and Moldova, become members of the EU?

Because the Balkans are part of Europe, we share a common history, geography, cultural heritage and common opportunities and challenges today (European Foreign Minister Federica Mogherini, 2018). Because Orthodoxy is already strongly embedded in the European Union and is far from being a civilisation exclusively linked to Russia, as Samuel Huntington claimed in the 1990s. Orthodox countries with a strong pro-European orientation already include EU members Greece, Romania and Bulgaria.

Orthodox countries with a strong pro-European and anti-Russian orientation are Ukraine and Georgia. Two other countries, North Macedonia and Moldova, have very strong historical, cultural, religious and linguistic links with Bulgaria and Romania, which are already members of the European Union and whose dominant links are not with Russia but with Europe.

Not only North Macedonia (from 2020) but also Montenegro (from 2017) have already confirmed their ties to the West through their NATO memberships. Montenegro already clearly linked its future to the European Union in 1997, when it introduced first the Deutsche Mark as its currency and, after its demise, the Euro. All three countries have an association agreement in force with the European Union: North Macedonia since 2004, Montenegro since 2010 and Moldova since 2016. The first two countries under the Stabilisation and Association Process (SAP) for the Western Balkans countries, the third one under the Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA) with the European Union, which gives it the four freedoms of the EU Single Market – free movement of goods, services, capital and people.

Montenegro formally applied to join the EU in 2008 and accession negotiations have been ongoing since 2012. North Macedonia submitted its application in 2004 and accession negotiations were launched in 2020 after the country signed the Prespa Agreement in 2018 to normalise its relations with Greece and to rename the country. Currently, relations with Bulgaria, which rejects the existence of the Macedonian language, remain strained. In its 2018 Strategy for the Western Balkans, the European Union identified both Montenegro and North Macedonia as future members of the Union.

6) Why Serbia, an Orthodox country with close ties to Russia, should become a member of the European Union?

Because Serbia has been closely linked culturally and politically with Europe for almost two hundred years. Because Belgrade, like Vienna, Prague, Budapest, and Bucharest, has been built into a modern city in the manner of Paris. Because Serbia is well advanced in its EU accession negotiations. Because Greece, with which Serbia has close cultural ties, is also in the EU. And because Serbia is surrounded by EU countries such as Romania, Bulgaria, Hungary, and Croatia.

The Serbian national movement originated in the 1820s in the territory of Austria-Hungary in Budapest and Vojvodina. Serbia was already an ally of France in the First World War. After the war, Yugoslavia (initially as the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes) became one of the three key pro-French countries in Central and Eastern Europe that together formed the Little Entente (the others were Czechoslovakia and Romania). Even after the Second World War, Tito's communist regime maintained close relations with Western Europe, and generations of Serbs grew up with close cultural ties to it. These ties were briefly severed by the regime of Slobodan Milosevic, who rode a wave of Serbian nationalism, irredentism, and expansionism, backed by Russia, in 1987-2000.

However, Serbian politics after 2000 reasserted itself in favour of the country's European direction. In 2008, an association agreement with the EU was signed, in 2009 Serbia applied to join the EU and visas for Serbs travelling to the Schengen area were lifted, and in 2012 the country officially became a candidate for EU accession. The association agreement with the EU in the framework of the Stabilisation and Association Process (SAP) for the Western Balkans countries entered into force in 2013, and negotiations for Serbia's accession began in 2014. In its 2018 Strategy for the Western Balkans, the European Union identified Serbia as a future member of the Union.

Serbia fully committed to cooperate with the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY) as early as 2007. Also, in 2013, it signed the Brussels Treaty on the normalisation of relations with Kosovo, under which it committed not to block Kosovo's path towards the European Union. Also, the majority of the Serbian population supports its accession to the European Union.

7) Why should predominantly Muslim countries like Albania and Kosovo become members of the European Union?

Because Albanians are a European-oriented nation, not a Middle Eastern-oriented one. They share their history much more with Greeks, Italians, Bulgarians and Macedonians, Serbs and Montenegrins than with Arabs, Turks or Persians. Both countries are products of the Albanian national movement, which is a distinctly European, not Middle Eastern, ideology. Because Albania is already negotiating its accession to the Union and Kosovo has already signed an association agreement. Because Albania is a country of four religions, Sunni and Bektashi Muslims as well as Orthodox and Catholic Christians. Because the vast majority of Albanians, unlike Arabs, Turks or Persians, do not subscribe to any religion and prefer an Albanian national identity. And because a large number of Albanians live in the diaspora on the territory of the European Union, in which they pin their hopes.

Albanians have already confirmed that their destiny is linked to Europe with Albania's membership of NATO since 2009 and the introduction of the Deutsche Mark in Kosovo in 1999, subsequently replaced by the Euro. Since 2009, Albania has had an association agreement with the EU under the Stabilisation and Association Process (SAP) for the Western Balkan countries. It applied for EU membership in the same year, has had visa-free access to the Schengen area since 2010 and accession negotiations were launched in 2020. Kosovo signed an association agreement with the EU in 2016 under the SAP, which is in the process of ratification, and has the status of a potential candidate for EU membership.

In its 2018 Strategy for the Western Balkans, the EU identified both Albania and Kosovo as future members of the Union. Kosovo also signed the Brussels Agreement with Serbia in 2013, which will allow for the establishment of the Association of Serbian Municipalities, based in North Mitrovica, which would bring together 10 Serbian districts out of Kosovo's 38 districts and provide limited autonomy for Serbs in Kosovo.

8) Why should politically unstable Bosnia and Herzegovina, plagued by intractable internal disputes and economically unviable, become a member of the European Union?

Because instability will not last forever. It can be argued that the political representations of the Bosnian Muslims, Serbs and Croats are incapable of good governance and that huge funds from the European Union are being wasted in the

country. That the Bosnian Serbs have close links with Russia and the Bosnian Muslims have close links with Turkey and Saudi Arabia, both being competitors of the European Union. But Bosnia's European heritage, whether through the former Yugoslavia or Austria-Hungary, is so dominant and the Bosnian emigrant community in the European Union so large that Bosnia and Herzegovina's attraction to the European Union is unrivalled by either Turkey or Russia.

Bosnia and Herzegovina linked its destiny to Europe as early as the Dayton Treaty in 1995, when the currency became the Convertible Mark, pegged first to the Deutsche Mark and then to the Euro after the former's demise. Since 2015, the country has had an association agreement with the European Union under the Stabilisation and Association Process (SAP) for the Western Balkans countries and applied for membership in 2016. It is currently considered by the EU as a potential candidate for membership. In its 2018 Strategy for the Western Balkans, the European Union identified Bosnia and Herzegovina as a future member country. Towards NATO, the country has been a participant in the Membership Action Plan (MAP) since 2018, currently as the only non-member country.

The close ties of Bosnian Serbs to Russia are primarily an expression of protest against the inability of Republika Srpska, one of Bosnia and Herzegovina's two member states, to establish close relations with Serbia. If the European Union were to stop enforcing the restrictions on Republika Srpska's autonomy guaranteed by the Dayton Peace Treaty, if it were to stop insisting on the indivisibility of Bosnia and Herzegovina and preventing Republika Srpska in Bosnia from having close relations with Serbia with the possible prospect of future mutual integration, Moscow's influence would be reduced not only among the Bosnian Serbs but also in Belgrade.

9) And what about Azerbaijan, which is part of the EU's Eastern Partnership?

Unlike the Balkan countries, this country has much closer relations with Turkey, which is a competitor of the European Union. Therefore, there is currently no realistic medium-term prospect of Azerbaijan's membership of the European Union.

Azerbaijan has had a pan-Turkic orientation since its creation in May 1918, and the Ottoman occupation in the summer and autumn of 1918 was perceived there in a generally positive light. Cooperation between Atatürk's Turkey and Lenin's Bolsheviks resulted in the carving out of the Nakhichevan Autonomous Soviet Socialist Republic from the territory of Armenia and its annexation to Soviet Azerbaijan, the annexation of the Armenian autonomous enclave of Nagorno-Karabakh to Azerbaijan, and the annexation of Kars and Surmali (Iğdir) to Turkey. After the establishment of an independent Azerbaijan, the ruling Azerbaijan People's Front (APF) followed the pan-Turkism line from May 1992 to June 1993.

Azerbaijan's dictator and former Soviet leader Heydar Aliyev prioritised the country's orientation towards Russia from 1993-2003: in September 1993 the country joined the Commonwealth of Independent States (CIS) and from 1994-99 was a member of the Collective Security Treaty Organisation (CSTO). But his son Ilham Aliyev, after 2003, switched back to a pan-Turkic orientation and Turkey, which has been under Erdogan's rule since 2002. In 2009 in Nakhichevan, he co-founded the Cooperation Council of Turkic Speaking States (CCTSS), short for Turkic Council, which is based in Baku. He did not sign the pro-Russian Commonwealth of Independent States Free Trade Area (CISFTA) in 2011, but organized the Organization for Economic Cooperation (ECO) summits in 2006 and 2012, the Turkic Council summits in 2013 and 2019, the Organization of Islamic Cooperation (OIC) Foreign Ministers' Conference in 2006, and hosted the 4th Islamic Solidarity Games ("Muslim Olympics"). Azerbaijan's rivalry with neighbouring Iran, a quarter of whose population is ethnic

Azerbaijani, has also led to a move away from Russia, which has been a major ally of Iran in the Middle East since the collapse of the Arab Spring revolutions in 2013, and again since the collapse of the nuclear deal with the West in 2017.

With high oil prices after 2000, Azerbaijan's economic and military power has grown. With this, its self-confidence and emancipation from Russia and the European Union grew, too. Before 2002, when Kemalist nationalist forces ruled Turkey, Turkey was a country on the periphery of Europe, and Azerbaijan's European orientation, whether towards Russia or the European Union, was unquestionable. Accordingly, Azerbaijan signed a Partnership and Cooperation Agreement (PCA) with the European Union in 1999. However, with the rise of Erdogan to power, Turkey's geopolitical orientation has changed. It has acquired two new dimensions. One is pan-Turkic, focused on Central Asia (Turkistan) and the Caucasus, the other pan-Ottoman, focused on the Middle East and the Balkans. Azerbaijan has become a key element of Turkey's regional policy, especially its pan-Turkic dimension. Consequently, Azerbaijan's options have also expanded considerably, and it is no longer dependent on a unilateral north-western view towards Europe and Russia. Unlike Ukraine and Georgia, Azerbaijan does not need the European Union, and unlike Belarus and Armenia, it does not need Russia. Therefore, Azerbaijan's membership of the European Union is not in Azerbaijan's national interest in the medium term.

10) Why it makes no sense for Maghreb countries such as Morocco, Algeria and Tunisia to become members of the European Union?

Because the concept of the southern Mediterranean, which is being promoted by its proponents, is a colonial concept and follows the tradition of French, Italian and Spanish domination of the region. Because North Africa is an integral part of the Arab world represented by the Arab League, whose centre of gravity is in the Arabian Peninsula, Egypt, and Mesopotamia. Because the Arab world is experiencing an Islamist revival whose aims are at odds with European values of freedom of religion and separation of church and state. Because the Arab Spring of 2011, which spread from Tunisia in particular, proved the close cultural and political interconnectedness of the Arab Maghreb with the rest of the Arab world. Including the countries of the Arabian Peninsula and the Fertile Crescent, whose entry into the Union is excluded because they cannot be considered European countries. And because the League of Arab States, with its 400 million-plus inhabitants, would become an absolutely dominant bloc within the European Union if its members were to join, which would cause revolutionary changes in the Union.

At the turn of the 19th and 20th centuries, European ideas of nationalism and liberalism were transmitted to the Arab regions, whether under the Ottoman Empire or under the colonial administration of France, Spain and Italy, or under indirect British administration in Egypt, and became the main political currents of the interwar Arab world. In the 1950s, under the influence of the Soviet Union, the ideas of Arab socialist nationalism, embodied by Egyptian Nasserism and the Syrian-Iraqi Baathism of the dictators Hafiz al-Assad and Saddam Hussein, spread. In the 1960s and 1970s, the Green Book ideology of Libyan dictator Gaddafi was added, and pro-Soviet regimes emerged in Algeria, Sudan, and South Yemen.

The year 1979 was a watershed for the Muslim world due to five events. In January, the Shiite Islamic revolution in Iran, led by Imam Khomeini, was victorious. In March, Egyptian President Anwar Sadat signed a peace treaty with Israel and subsequently Egypt was expelled from the Arab League and its headquarters were moved to Tunis. In the spring, Pakistan's military dictator Zia-ul-Haq began to

implement the first Sunni Islamist regime, introducing crimes against Islam, penalties of stoning and amputation, banning Western music and political parties, and having former President Bhutto executed. In November, an Islamist uprising broke out at the Grand Mosque in Mecca, Islam's holiest site, and the rebels announced the arrival of the Mahdi. In December, the Soviet Union launched a military occupation of Afghanistan, sparking a holy war (jihad) by the Islamic world against the East and later the West.

The paralysis of the League of Arab States (LAS) was the consequence of these events when the heart of the Arab world, Egypt, was excluded. Further, the collapse of the military Central Treaty Organization (CENTO), whose central element, Iran, withdrew and declared the export of the Islamic Revolution, and the consequent isolation of Turkey and Pakistan. Egypt and Iran, the previous leaders of the LAS and CENTO, were replaced by Saudi Arabia, which became a key US ally in the region. As the protector of Islamist dissidents among all the revolutionary Arab republics, Saudi Arabia has become the major regional power in the Middle East and North Africa (MENA). Its main exports have become the Islamist ideologies of Wahhabism, Salafism, and the Muslim Brotherhood, sponsored by huge oil revenues and known as Petro-Islam. King Abdulaziz University in Mecca became the most important Arab university, with top students from all over the Arab and Muslim world.

After 1979, the ideologies of modern Islamism spread throughout the Arab world. In 1983, Sharia was introduced in Sudan and in 1989 an Islamist regime took over. In 1991, Sharia was introduced in Iraq. In June 1990, the Islamic Salvation Front (FIS) won a landslide victory in local elections in Algeria, followed by parliamentary elections in December 1991. This triggered a 10-year bloody civil war between the secular army and Islamist militias. The western Sahara Desert found itself outside the control of the governments of Algeria, Morocco, Mauritania and Mali, and from 2007 became the main base of operations for al-Qaeda in the Islamic Maghreb (AQIM), one of the most powerful jihadist militias in the Arab world. Other powerful al-Qaeda franchises have become al-Qaeda in the Arabian Peninsula (AQAP), al-Shabaab in Somalia, also militias in the war zones of Iraq and Syria, and al-Qaeda on the Afghan-Pakistan frontier.

The Muslim Brotherhood won parliamentary elections in Sunni northern Iraq in 2005 and its Hamas franchise in the Palestinian Territories in 2006, taking control of the Gaza Strip in 2007. It all culminated in the Arab Spring revolutions of 2011, when the Muslim Brotherhood became a key force in elections in Tunisia, Egypt, Morocco, Libya, and Algeria, in the government in Yemen and in the opposition in Syria. Yet the revolution in Egypt has had a major impact on events in the region. The fall of northern Iraq in 2015 was followed by the expansion of the Islamic State in Iraq and Syria (ISIL) and its franchises in Libya and other countries. Without a concerted effort by the West, Iran, Russia, the Kurds and the Arabs, ISIL threatened to become a new revolutionary state whose main goal was to spread world revolution, much like the Bolshevik state in Russia in 1918-22.

Despite the rise of many counter-revolutionary dictatorships after 2013, political Islamism can today be considered the dominant political force in the Arab world, not only in the Arabian Peninsula or the Fertile Crescent, but also in the Arab Maghreb, of which Morocco, Algeria and Tunisia are part, and even in the Arab diaspora in the European Union. The emergence of political Islamism on the scene after 1979 and 2011 showed three things.

Firstly, that the progressivist thesis that society is moving from religion to secularism does not necessarily hold. In the Middle East and in the Muslim diaspora in the European Union, we have seen the opposite trend, with generations of teenagers and twentysomethings condemning their parents and grandparents for deviating from their faith and for pandering to a European culture that they themselves consider inferior. As long as such a trend is possible, it is not thinkable to admit Muslim

countries of the so-called southern Mediterranean to the European Union, not even countries that are culturally close to Europeans, such as Tunisia, Algeria and Morocco.

Secondly, despite the hopes of many Western politicians and intellectuals, the spark of the revolutions of the Arab Spring has not spread to Persian-speaking Iran, nor to the Turkic-speaking dictatorships of Central Asia. But it has spread very effectively within the Arab world, even sparking a second wave of revolutions in 2019. It shows that the conductivity of political ideas is largely confined to the Arab world, which is both strongly connected internally and somewhat isolated from the outside world. The Arab world must therefore be considered as an autonomous political entity. The membership of Tunisia, Algeria and Morocco in the European Union would be unthinkable without the membership of the other Arab states.

Thirdly, developments after 1979 and 2011 have shown that the key influence on the Arab world and the Arab diasporas has been from the heartland of Islam, i.e. Saudi Arabia, Egypt, and the Levant. Like liberalism and nationalism after World War I, Arab socialist nationalism in the 1950s and 1960s or political Islamism after 1979 spread from the heartland of Islam to the entire Arab world. Social movements in non-Arab Muslim countries may not be significantly affected by developments in the heartland of Islam. Conversely, neither Arab states nor the Arab diaspora can be isolated from these developments. Experience to date does not suggest that developments in the Arab periphery, for example in the Arab diaspora in Europe (e.g. Euro-Islam), could have a significant impact on other parts of the Arab world. On the contrary, developments in the heartland of Islam have always had a significant impact on the Arab periphery. Therefore, it is naive to believe that members of the Arab diaspora in the European Union or the inhabitants of the Maghreb close to Europe would build a version of Islam close to European values and isolate their societies from developments in the Middle East which, on the contrary, contradict European values. That is also why membership of the European Union is unthinkable for Tunisia, Algeria, and Morocco.

As the revolutions of the Arab Spring in 2011 have shown, the Arab world is culturally and politically closely interconnected, and the Maghreb countries, including Morocco, Algeria, and Tunisia, are an integral part of it. The idea that it would be possible to separate Morocco, Algeria and Tunisia from the Arab world and join the European Union is nothing short of a post-colonial utopia.

11) Why it makes no sense for Turkey to become a member of the European Union?

Because Turkey is a regional power whose centre of gravity of its influence is outside the borders of Europe. Because the Middle East is experiencing an Islamist revival whose aims are at odds with European values of freedom of religion and separation of church and state, and Turkey is one of its hotbeds. Because Turkey, if it were to join, would be the largest, and still growing, member of the EU, that would bring about revolutionary changes in the Union. And because Turkey is culturally closely linked to the Turkic countries of the Caucasus and Central Asia, whose entry into the Union is impossible because most of them cannot be considered European countries.

Between 1924 and 2002, Turkey was ruled by Kemalist nationalist forces. They moved Turkey from the position of a core Middle Eastern power (the Ottoman Empire and the Muslim caliphate) to that of a nation state on the periphery of Europe. They believed that Europe would protect it from the instability of the Middle East. Accordingly, in 1963, shortly after the Treaty of Rome, Turkey signed an association agreement with the European Economic Community, which came into force the following year. In

1987, Turkey applied to become a member of the European Union and in 1995 a customs union was established between them. In 1999, Turkey was officially recognised as a candidate country, and in 2005 negotiations for its accession began.

However, with Erdogan's accession to power in 2002, Turkey's geopolitical orientation changed fundamentally. Thanks to Foreign Minister Davutoglu's doctrine, known as Strategic Depth, it acquired three new dimensions that were almost unthinkable until then.

The first, pan-Ottoman dimension, focuses on the Arab world and the Balkans and aims to restore Turkey's dominance in the post-Ottoman space of the Eastern and Southern Mediterranean. During the Arab Spring revolutions of 2011, Erdogan's moderate Islamist government, in Turkey with rapidly growing economy, became a model for politicians in several Arab states where Muslim Brotherhood parties succeeded in elections or became significant political power brokers in 2011-12: in Egypt, Tunisia, Libya, Algeria, Morocco, Yemen, and the opposition in Syria. In other countries, the Muslim Brotherhood has succeeded before: in Palestinian Gaza, Sudan, and northern Iraq.

Turkey, with the financial support of Qatar, has become the natural political leader of the Middle East. This was symbolically expressed by the Non-Aligned Movement summit in Tehran in August 2012, directed by Erdogan and Egyptian President Morsi, the AKP party congress in September 2012, coupled with a summit between Erdogan, Morsi and Mashal, the leader of Palestinian Hamas, and the Organisation of Islamic Cooperation (OIC) summit in Cairo in February 2013. The Erdogan regime has also managed to build close relations with politicians from the Balkan countries, especially Bosnia and Herzegovina and Kosovo.

Erdogan's position as a leader in the Middle East included a reconciliation agreement with the leader of the Kurdistan Workers' Party (PKK), Abdullah Öcalan, made public on the Kurdish New Year (Nowruz) in March 2013, and a summit between Erdogan and Masoud Barzani, the president of Iraqi Kurdistan, in Diyarbakir, the unofficial capital of Turkish Kurdistan, in November 2013.

The second, pan-Turkic dimension, focuses on Central Asia (Turkestan) and the Caucasus. It builds on the pan-Turkic efforts of Enver Pasha, leader of the Basmachi movement in Central Asia in 1921-22 and former member of the Young Turk triumvirate that ruled the Ottoman Empire in 1913-18. Already during the nationalist era, the first Summit of Turkic-speaking states was organized in Ankara in 1992 and has been held every 1-2 years since then. In 1993, the International Turkic Culture Organization (TÜRKSÖY) was established with its headquarters in Ankara, Turkey. Its members, along with Turkey, became Azerbaijan, Uzbekistan, Kazakhstan, Kyrgyzstan and Turkmenistan, and its observers were the Russian Turkic republics of Tatarstan, Bashkortostan, Yakutia-Sakha, Tuva, Altai, and Khakassia, together with the autonomous Gagauzia within Moldova, and Northern Cyprus.

But under the Erdogan era, a much more ambitious pan-Turkic policy was set in motion. It was underpinned by the growing self-confidence of the Turkic countries towards Russia, particularly under the influence of Turkey's strong economic growth after 2002, as well as the strong growth of Kazakhstan and Azerbaijan due to high oil prices. In 2006, after a five-year hiatus, the eighth Summit of Turkic Speaking States was convened in Antalya, Turkey. At the following summit in 2008 in Istanbul, the Parliamentary Assembly of Turkic Speaking Countries (TURKPA) was established, based in Baku, Azerbaijan. Finally, in 2009, at a summit in Nakhichevan, Azerbaijan, an agreement was signed to establish the very ambitious Cooperation Council of Turkic Speaking States (CCTSS), or Turkic Council for short. The Council was officially established in 2010 with the participation of Turkey, Azerbaijan, Kazakhstan and Kyrgyzstan and its headquarters in Istanbul. Uzbekistan, which has had disputes with the Erdogan regime over its support for the Uzbek Islamist opposition, joined the CCTSS

in 2019. Unlike TÜRKSOY and TURKPA, Turkmenistan has not yet joined the CCTSS, citing its policy of neutrality (it has similarly not joined the pro-Russian organizations).

The third, and so far, weakest dimension of Turkish policy is the balancing of Arab states, as well as India and Russia. A kind of counterweight to the Arab League in the Middle East is the Economic Cooperation Organization (ECO), made up of Turkey, Iran, Pakistan and all the Turkic and Persian-speaking states of Central Asia and the Caucasus. The long-term goal of ECO is to create an economic and political community along the lines of the European Union and the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN). Turkey fits into the role of a leader of the region and a kind of elder brother to the other regional powers, Iran and Pakistan. The practical impact of this dimension of Turkish policy is Turkey's alliance with Iran in the 2017-21 crisis over Qatar and the related renewed Iranian support for the Palestinian Hamas movement, tied to the Muslim Brotherhood and its political sponsor, Turkey. Other implications are the military cooperation between Turkey, Pakistan, and Azerbaijan in the war against Armenia over Karabakh in the autumn of 2020, their intended cooperation against India in Kashmir, or Pakistan's mooted support for Turkey's nuclear weapons development. This trilateral military cooperation is reminiscent of the 1958-79 Central Treaty Organization (CENTO) military framework, but its strategic partners were Britain and the US, while today the main strategic partner is China.

The years 2013-15 marked a significant blow to the pan-Ottoman dimension, and in turn a significant boost to the pan-Turkic dimension of Erdogan's politics. At that time, Turkey lost ground in Arab countries, won during the Arab Spring thanks to the Muslim Brotherhood. The Emir of Qatar, Hamad bin Khalifa al-Thani, the Muslim Brotherhood's main sponsor, was overthrown by his son in June 2013, and many leading Muslim Brotherhood political figures were expelled from the country, including the leader of Palestinian Hamas, Khaled Mashal. The Muslim Brotherhood-linked government of President Morsi and his Freedom and Justice Party in Egypt was overthrown in July by a military coup by General al-Sisi. The reluctance of the West to intervene in Syria has swept away the moderate opposition led by the Muslim Brotherhood, while Salafist and jihadist forces such as the al-Nusra Front and the Islamic State (ISIL) have become the main opposition forces. Following the withdrawal of US troops from Iraq, the Shiite dictatorship of al-Maliki was established, which dismantled Muslim Brotherhood structures in northern Iraq and triggered the rise of the jihadist Islamic State (ISIL). Subsequently, Turkey's position in Libya suffered when the House of Representatives (HoR) was elected in 2014 to form the basis for the government in Tobruk, instead of the 2012 General National Congress (GNC), which formed the basis of the Muslim Brotherhood-led government in Tripoli. In the Tunisian elections, Ennahda, close to the Muslim Brotherhood, lost its position as the strongest parliamentary party. In 2015, the positions of the post-revolutionary ruling party Islah, which was linked to the Muslim Brotherhood, also crumbled in Yemen: in January, the opposition Shi'ite Houthi movement captured the capital Sana'a, and in March the government was pushed out of Yemen's southern, Sunni areas. Saudi Arabia launched a military intervention in the country and imposed a government in which the Muslim Brotherhood lost its influence. The process culminated in December 2015 with Turkey joining the Saudi-led Islamic Military Counter Terrorism Coalition (IMCTC), forcing the Turks to acknowledge the Arab monarchy's dominance. Turkey's subjugation was confirmed in June 2017 when the coalition led by Saudi Arabia, Egypt and the United Arab Emirates launched a blockade of Turkey's main ally, Qatar. Finally, the 2019 revolution in Sudan swept away the dictatorship of Omar al-Bashir, who was also an occasional Muslim Brotherhood ally, and Turkish troops were expelled from a military base on Suakin Island.

At the same time as his forced retreat from pan-Ottomanism, Erdogan has embraced Turkish nationalism. In doing so, he moved along a similar trajectory to that of Mustafa Kemal's regime in 1924.

Already, from May to August 2013, protests in Taksim Square in Istanbul and other cities of the country lasted, which Erdogan considered an effort by the West to get rid of him. But the ruling AKP was considerably weakened and failed to win an absolute majority in the June 2015 election. After the election, coalition talks between Erdogan's AKP and the Kurdish HDP party collapsed, leaving Erdogan cornered and ordering a counterattack. He started a war in Turkish Kurdistan and supported ISIL in its fight against the government of Syrian Kurdistan. He adopted the nationalist rhetoric of the MHP, which lost half of its MPs in the November 2015 election. After the suppression of the attempted military coup in July 2016, the AKP-led limited democracy was replaced by the Erdogan regime. Ahead of the 2017 referendum on the introduction of a presidential system, Erdogan succeeded in definitively splitting the nationalists, with the remnant MHP joining the ruling coalition and the newly formed IYI entering an opposition coalition with the Kemalists.

Pan-Ottomanism shifts the centre of gravity of Turkish politics from Europe to the Middle East, while pan-Turkism shifts it to Central Asia. A symbolic act that showed where Turkey feels geopolitically is the declaration of the city of Turkistan on the Syrdarya River in Kazakhstan as the spiritual capital of the Turkic Council (CCTSS). Moreover, in 2008, Turkey was officially recognized as a regional power when it participated in the formalization and elevation of the G-20 to an organization with regular summits and even organized a G-20 summit itself in 2015.

Saudi Arabia has not been able to maintain its dominance over Turkey in the long term. After the revelation of the murder of journalist Jamal Khashoggi at the Saudi consulate in Istanbul in October 2018, Turkey returned to an assertive policy in the Middle East. It currently has military bases in Qatar, Azerbaijan, Libya, and Somalia and is attempting to establish strategic relations with Mauritania and Sudan. Both the pan-Turkic and pan-Ottoman dimensions of Turkish politics make it clear that Turkey's ambitions do not lie in membership of the European Union, but rather in competing with the European Union for power.

If Turkey were to join the European Union, it would be a very different situation from that of Serbia, Ukraine, or Georgia. Serbia and Georgia are smaller states and are rather remnants of the culturally related Central and Eastern Europe, whose key states, from Poland to Romania, Bulgaria, and Greece, are already members of the European Union. While Ukraine is a large state with a population of 44 million, it is not a regional power and is the latest in a series of Slavic or Orthodox states to join the Union. Then there is only Russia remaining, but it is not compatible with the EU and is rather its competitor and rival.

Turkey, however, is the westernmost of a series of Turkic states associated with the Turkic Council (CCTSS) and the Economic Cooperation Organisation (ECO), and is also their leader. The five Turkic states of the Caucasus and Central Asia (Turkestan), from Azerbaijan to Kyrgyzstan, are interlinked by powerful cultural and linguistic ties, expressed in pan-Turkism. If Turkey were to join the EU, it is highly likely that it would also demand the entry of the Turkic countries of Central Asia, including the 35 million strong and still growing Uzbekistan. The EU would also include a majority of the Kurdish nation, whose politicians might then also demand the entry of Syria, Iraq or Iran with large Kurdish populations.

But Central Asia or Syria and Iraq are both outside Europe. Turkic countries with 150 million people would make up more than a quarter of the population of such a Union, thus redefining the EU altogether. Also, no one can imagine a European Union on the borders of China, even embroiled in a conflict of China with Uighur separatists in China's East Turkestan. Turkey's EU membership would drag the European Union into unpredictable situations and processes that are undesirable and dangerous for Europe.

12) Why should the EU political and military power guarantee the integrity of EU territory against threats from Turkey and other regional powers in the Middle East?

This is because the regional powers of the Middle East, especially Turkey, but also Saudi Arabia, Iran and others, have become much more assertive and disruptive towards Europe since the Arab Spring in 2011 and the global crisis of the West in 2008-13.

Turkey, in particular, has begun to build its own sphere of influence under its doctrine of Strategic Depth, often referred to as Neo-Ottomanism by Western journalists. Hungary became a close ally of Turkey and an observer of the Turkic Council (CCTSS) in 2018. The political representations of Bosnia and Herzegovina or Kosovo, not to mention Northern Cyprus, are building close ties with Turkey. Turkey is trying to politically influence the large Muslim populations (Turks, Pomaks, Albanians, Aromanians and Roma) in Bulgaria, Northern Macedonia, and Albania. It has the ambition to make these countries a buffer zone between itself and the West, with its extensive political and economic interference. Erdogan's regime also extorts the loyalty of members of the Turkish minorities in Germany and other Western European countries, which brings it into regular confrontation with top German, Austrian, Belgian or French politicians. Nor can we forget Qatar, the main ally of Erdogan's Turkey in funding and promoting the extremely influential Muslim Brotherhood among these minorities.

Similarly, Saudi Arabia and the United Arab Emirates are taking the opportunity to establish close contacts with the political representations of Bosnia and Herzegovina and Kosovo in particular, which are seen as the black sheep of European integration in the Balkans and as a power vacuum. Saudi Arabia's main export is Salafism, which is gaining a strong foothold among Arab and other Muslim minorities in Western Europe.

The integrity of EU territory against threats from Turkey and other regional powers in the Middle East should be secured in two ways. The first direction, geographically, is to provide EU Member States bordering Turkey, namely Bulgaria, Greece, and Cyprus, with security guarantees not only from the EU's common defence but also through incentives for economic growth in these countries. For non-EU members at risk of being integrated into the sphere of influence of Turkey and other Middle Eastern powers, in particular North Macedonia, Albania, Kosovo, Bosnia and Herzegovina or Georgia, this means providing them with clear prospects for their early integration into the European Union or other close relations with it. The second direction, population, means enabling members of Muslim minorities to better integrate into the societies of Western European countries.

13) How large neighbourhood should be understood by the European Union as a sphere of Euro-Mediterranean multilateralism?

It is the European Union's neighbourhood within the Euro-Mediterranean geopolitical space, made up of Britain, Russia and the Middle East, North Africa, and Central Asia (MENACA) region. These areas are important to the European Union because local developments often have a direct impact on the events in the European Union.

In particular, Russia's power ambitions towards the European Union and its neighbours, as well as the cocktail of political Islamism, the population boom, environmental degradation and the power ambitions of regional actors in the MENACA region, are issues that the European Union must address in multilateral dialogue in the Euro-Mediterranean geopolitical space.

In terms of a more precise definition of the sphere of Euro-Mediterranean multilateralism, in the north-west this includes in particular the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland. In the east, it includes Russia and its allies in the Eurasian Economic Union (EAEU), particularly Belarus and Armenia. In the south-east, the Turkic countries (Turkey, Azerbaijan, Turkmenistan, Uzbekistan, Kazakhstan, Kyrgyzstan) and the Indo-Iranian countries (Iran, Pakistan, Afghanistan, Tajikistan), which are associated in the Economic Cooperation Organisation (ECO). In the south, there is Israel and the countries of the Arab world associated in the League of Arab States (LAS): the countries of the Arab Maghreb (Morocco, Mauritania, Algeria, Tunisia, Libya), the countries of the Nile Basin (Egypt, Sudan), the countries of the Fertile Crescent (Iraq, Syria, Lebanon, Jordan, Palestinian Territories) and the countries of the Arabian Peninsula (Saudi Arabia, United Arab Emirates, Qatar, Bahrain, Kuwait, Oman, Yemen). The countries of the southern neighbourhood (LAS) and the south-eastern neighbourhood (ECO) together form the MENACA region.

14) Why should the EU initiate the creation of a "Euro-Mediterranean UN"?

Because this would eliminate the bipolar rivalry in Europe between NATO and Russia and turn it into a truly multipolar dialogue and forum for finding strategic solutions. Also, because it would curb the fierce competition between regional powers in the Middle East, which is extremely damaging to Europe. Also, because it would improve Europe's competitiveness as a continent vis-à-vis Asia. And because the European Union, which as a whole is not a member of the United Nations, the Council of Europe or the OSCE, would gain a chance to establish itself as an officially recognised power by creating such a continental organisation. It would also have to be recognised by Russia, which, with its policy of divide and rule, seeks to divide European nations and to deal, if possible, especially with a weaker Germany, France, or Italy.

With the growing assertiveness of Russia and Turkey towards the other countries of Europe, it is no longer possible to rely on various restarts of their bilateral relations with the West, nor is it possible to rely solely on solidarity within the NATO defence community to protect everyone from Russia and Turkey. Europe has long since ceased to be a bipolar continent between the West and Russia, as many of Russia's supporters try to tell us. Russia is no longer a world superpower, but only a regional power. It has no right to speak on behalf of other European countries that are not in the EU or NATO. There is a growing importance of multilateral diplomacy across Europe, in which not only NATO and Russia have a say, but also the European Union, the United Kingdom, Turkey, Ukraine and smaller countries.

Europe today is no longer a continent as we were once taught in geography. The global influence and fame of Sweden or Switzerland, so significant during the Cold War, no longer exists today. The status of Amsterdam, Vienna or Prague as global metropolises has been forgotten. With increasing global competition in Asia, Europe has become a mere peninsula or subcontinent in the west of the vast Eurasia, like India in the south, China in the east or the ASEAN bloc in Southeast Asia.

Many powerful groupings are emerging in Asia, such as the Shanghai Cooperation Organisation (SCO), the Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP), ASEAN+6 or the Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC). While the European Union is a bloc of 450 million people, these Asian groupings represent 3 to 8 times more people. With Asia's vigorous economic growth, incomparable to Europe's slow growth, today's Europe will not be able to compete with such groupings for much longer.

Europe as a continent, in order to maintain its competitiveness with Asia, should expand its geopolitical space to include the Middle East, North Africa and Central Asia (MENACA). Indeed, European powers are already actively engaged in MENACA, albeit separately: the European Union through its Union for the Mediterranean (UfM), Russia through the Commonwealth of Independent States (CIS) and Turkey through the Economic Cooperation Organisation (ECO).

The MENACA region, which has been gradually slipping down the list of US priority interests, is experiencing fierce competition from several regional powers, notably Saudi Arabia, Egypt, the United Arab Emirates, Qatar, Morocco, Israel, Turkey, Iran, Pakistan, Kazakhstan, and extra-regional players such as Russia and Britain. These powers have fought and are fighting proxy wars and commercial conflicts with each other in Libya, Yemen, Syria, Iraq, Somalia, Afghanistan, Chad, Sudan, Mali, and Nagorno-Karabakh. Moreover, the MENACA region suffers from major environmental, demographic, and social problems as well as religious conflicts. The European Union and its nations have little influence on this neighbourhood. Conversely, the consequences of regional events have a major impact on the EU in the form of increasing immigration, the spread of religious conflicts and terrorism. These challenges must be addressed through multilateral dialogue involving the European Union.

In recent decades, some of the activities and powers of the United Nations (UN) have been transferred to the continental level, where they are dealt with by the countries directly concerned. This is particularly the case in Africa and the Americas, where the African Union (AU) and the Organisation of American States (OAS) have been successful. In Asia, the Asian Cooperation Dialogue (ACD) is gaining importance. To be able to deal with continental issues more efficiently than the UN, Europe should also move towards building a strong continental organisation.

Europe currently has two transcontinental organisations: the Council of Europe (CoE) and the Organisation for Security and Co-operation in Europe (OSCE). The functionality and influence of both is weakened by the bipolar rivalry between the West and Russia. They should merge into a strong and unified 'Euro-Mediterranean UN'. The latter should extend its reach to the south-east, to the MENACA region.

15) Why should the EU put pressure on the regional development poles in the Middle East to take responsibility for the development of their regions?

Because these rich countries continue to grow disproportionately richer, they are engaged in an exaggerated arms race, and huge economic inequalities are emerging in the region. And because there has long been a double standard in development aid in the Middle East.

On the one hand is the European Union, with its generous support for Middle Eastern economies and immigration from the region. Its altruistic support is taken for granted as a kind of automatic obligation for rich Europe.

On the other side are the rich oil monarchies of the Persian Gulf, such as Saudi Arabia, the United Arab Emirates, Qatar, Bahrain, Kuwait or Oman, as well as the oil republics on the Caspian Sea coast, such as Azerbaijan, Kazakhstan and Turkmenistan. Their support for other countries in the region is pragmatic rather than altruistic. They condition their support for state budgets on political or ideological concessions. These countries resist both refugees and permanent immigration from the region. Citizens of other countries in the region working in these rich countries have almost no opportunity to acquire their citizenship. They also generously support social movements that spread their ideology, especially Islamism and the Central Asian form of nationalist-clan dictatorship.

Within the Arab League (LAS), the extremely rich Gulf monarchies and economic metropolises like Dubai, Riyadh and Doha should be pushed towards greater Arab solidarity. They should take a much greater share of responsibility for lifting up the conflict-torn countries like Iraq, Syria, Yemen, Lebanon, the Palestinian territories, Libya, Sudan and Mauritania, as well as poorer regional powers like Egypt and Morocco. Following the example of solidarity in the European Union, pressure should also be put on the wealthy LAS members to support their poorer partners with direct subsidies resembling the European funds. They should also relax the rules on labour migration and long-term residence of Arab citizens throughout the LAS and allow the creation of a single Arab market based on freedom of movement of people, capital, and services.

The oil-rich republics on the shores of the Caspian Sea should also be pushed within the Turkic Council (TC) to take responsibility for the development of their poorer partners such as Uzbekistan and Kyrgyzstan, but also the poorer regions of Turkey – especially Turkish Kurdistan. Direct subsidies to poorer regions should be introduced, labour migration and the free movement of capital and services should be freed up.

16) Why should the EU support solutions to the environmental problems of the MENACA region by transferring cutting-edge technologies for desalination, water management or modern cropping practices?

Because water scarcity and the cultivation of unsuitable crops, combined with rapid population growth, are among the main problems in the MENACA region, causing crop failure, rising food prices and the resulting political instability, growing extremism and increased migratory pressures on the European Union.

The reasons for water scarcity are not only the recurrent waves of drought in the region or the expansion of deserts, but also the construction of dams on the headwaters of the region's large rivers. These include dams on the Blue Nile in Ethiopia, the White Nile in Uganda and the Tigris and Euphrates in Turkish Kurdistan. As a result, the fertile floodplains on the lower reaches of these rivers in areas inhabited by Arabs are suffering: on the lower Nile in Egypt and northern Sudan and on the lower reaches of the Tigris and Euphrates in Mesopotamia, i.e. Iraq and Syria. This is manifested by water scarcity, lack of organic matter from periodic flooding and salinization of soils.

However, the situation is also critical in many river basins in Iran or in the Amudarya and Syrdarya river basins in Uzbekistan and adjacent areas of Turkmenistan and Kazakhstan. This has led to the disappearance of such huge lakes as Lake Aral and Lake Urmia. The exploitation of the waters of the Jordan River has also led in the past to tensions between Israel on the one hand and its Arab neighbours Jordan, Syria, and Lebanon on the other.

In the case of Mesopotamia, the Nile Valley and the Jordan, the differences between beneficiaries and victims of water management are accentuated by ethnic differences. While the beneficiaries on the upper reaches are predominantly black Africans, Turks, Kurds or Jews, the victims on the lower reaches are predominantly Arabs. This is a huge potential for military conflict. The possibility of war between Egypt and Ethiopia, two regional powers of 100 million people, over the Great Ethiopian Renaissance Dam (GERD) is already a major threat.

In Iran, building dams on smaller rivers is a lucrative business for the nomenclature of the Islamist regime. The cultivation of water-intensive crops such as rice and wheat in climatically unsuitable areas also contributes to the disastrous water situation. Already today, the result is more than a million internal refugees who are complicating the social situation in the country. The food crisis is also caused by the

cultivation of export cash crops such as cotton in Pakistan, Turkey, Egypt, Sudan, Uzbekistan, Turkmenistan, Tajikistan, and Kazakhstan.

Upstream countries such as Ethiopia, Uganda and Turkey have the right to develop their economies and to obtain electricity from their rivers. They cannot be asked to take special account of the agriculture of the downstream Arab states. In order to improve the water situation in the MENACA region, it will not be enough to use the current projects to extract water from natural underground reservoirs in the deserts or to agree on water sharing agreements in the rivers. It is essential to build large-scale seawater desalination projects. The Arab downstream countries must become the scene of a revolutionary change in water management of homes based on wastewater recycling. It will also be necessary to introduce technologies for growing food and industrial crops that replace the current extensive use of water with intensive and targeted water management. Last but not least, there is a need to breed and introduce varieties of food and technical crops that are, thanks to their water and nutrient requirements, suitable for the dry areas of the MENACA region.

These are all areas in which the European Union must help the region with its best scientific and technological potential if it is to alleviate political instability, social upheaval, religious extremism, and mass migration to Europe.

ČESKY: Podrobné zdůvodnění návrhu v otázkách a odpovědích

1) Jaké sousedství Evropské unie by mělo spadat do sféry Evropského míru?

Je to bezprostřední sousedství Evropské unie na Balkánu, v Černomoří a ve Skandinávii, kde se nacházejí země, hlásící se dobrovolně k jejím hodnotám, případně toužící po vstupu do Unie. V této oblasti musí být Evropská unie dostatečně silná, aby zemím zaručila Evropský mír – tedy jejich právo svobodně si zvolit svůj vztah k EU.

Jde zejména o země Balkánu, jako Srbsko, Černá hora, Bosna a Hercegovina, Severní Makedonie, Albánie, Kosovo a Moldávie, dále o země Černomoří, jako Ukrajina a Gruzie. Do určité míry jde i o země ve Skandinávii, jako Norsko a Island, nebo ve střední Evropě, jako Švýcarsko.

2) Proč má Evropská unie ručit za právo národů ve sféře Evropského míru zvolit si svůj vztah k EU?

EU by měla být dostatečně ekonomicky, politicky i vojensky silná, aby země ve svém sousedství, hlásící se dobrovolně k jejím hodnotám, případně toužící po vstupu do Unie, ochránila před nátlakem mocných sousedů.

Evropská unie je jedinečná svou schopností integrovat země, které z vlastní vůle usilují o možnost stát se jejími členy. Ať už pro její respekt k lidské důstojnosti, tak velmi chybějící v jejím sousedství, pro její bohatství nebo pro její schopnost spolupráce menších národů čelících nátlaku mocných sousedů.

V minulosti měly schopnost integrovat své sousedy zejména říše, které si je podrobovaly a měnily je v provincie bez významnějšího vlivu na rozhodování v centru. Naopak, Evropská unie je dobrovolným integračním uskupením středně velkých a menších národních států, které se spojily v obraně před velmocemi, jsou vzájemně solidární a jako její rovnoprávní členové se společně podílejí na rozhodování celku.

Podobně jako 11 post-komunistických zemí střední Evropy, Balkánu a Pobaltí, které do EU dobrovolně vstoupily v letech 2004-13, i obyvatelstvo dalších zemí Balkánu, Kavkazu a východní Evropy stojí o vstup, nebo dokonce touží po vstupu do Unie. Evropská unie by neměla dovolit, aby byly takovéto země vystaveny hrozbám regionálních mocností, zejména Ruska, Turecka a Saúdské Arábie.

3) Proč by měla EU rozšířit Schengenský prostor na celý Balkán?

Protože země Balkánu, jejichž obyvatelé touží vstoupit do Evropské unie, by měly získat její bezpečnostní garance a možnost volného pohybu po Unii. Měly by se stát součástí struktur, které jim poskytnou jasnou perspektivu budoucího vstupu a které udrží konkurenční regionální mocnosti, jako Rusko, Turecko nebo Saúdskou Arábii, dál od Evropy. A protože západní Balkán je již dnes enklávou obklopenou Evropskou unií (komisař EU pro sousedství a rozšíření Johannes Hahn, 2018).

Je jasné, že členy Evropské unie se mohou stát pouze země, které přijmou unijní právo, poskytnou záruky právního státu a podají nezpochybnitelné důkazy, že se hlásí k demokracii a lidským právům. Evropská unie si ale musí uvědomit, že svět se po hospodářské krizi let 2008-13 změnil. Již nežijeme v prostředí, jehož nejvyšším vzorem je Evropská unie, potažmo Západ. Regionální mocnosti jako Rusko,

Turecko a Saúdská Arábie, ale i globální velmoc Čína, se snaží Unii tvrdě konkurovat a vytvářet si své vlastní mocenské bloky.

Evropská unie se musí ve svém okolí chovat geopoliticky, normativní chování již nepostačuje. Proto má pět zemí západního Balkánu v platnosti Dohody o stabilizaci a přidružení (SAA), zatímco šestá, Kosovo, ji má podepsanou a je v procesu ratifikace. Ve své Strategii pro západní Balkán z roku 2018 označila Evropská unie všech šest nečlenských zemí západního Balkánu za země, které se v budoucnu stanou členy Unie.

Země západního Balkánu jsou ze všech stran obklopeny členskými státy Evropské unie: Řeckem z jihu, Bulharskem a Rumunskem z východu, Maďarskem ze severu a Chorvatskem a Itálií ze západu. Po brzkém vstupu Chorvatska, Rumunska a Bulharska do Schengenského prostoru se tak stanou jakýmsi ostrovem uvnitř Schengenské zóny na balkánské migrační trase z Řecka směrem do Slovinska a Maďarska. Protože země západního Balkánu již nehraničí s "vnějším světem", kdyby vstoupily do Schengenského prostoru, nehlídaly by již vnější hranice Unie a nemusely by plnit mnohá přísná pravidla pro ochranu schengenské hranice.

Během migrační krize v roce 2015 a po ní se zejména Severní Makedonie, Srbsko a Bosna a Hercegovina staly rukojmími nekonzistentní politiky členů Evropské unie, když schengenská hranice do Maďarska byla uzavřena, a naopak ta z Řecka byla otevřena, čímž čelily obrovskému migračnímu tlaku. Zahrnutím celého Balkánu do Schengenského prostoru dá Evropská unie jasně najevo, že se ke své imigrační politice postaví čelem a nebude nečlenské státy používat jako rukojmí ve sporech mezi svými členskými státy.

Důležitým faktem je také, že mnozí občané balkánských zemí jsou již dnes také občany Evropské unie. Mnoho Chorvatů v Bosně a Maďarů v Srbsku vlastní pasy Chorvatska nebo Maďarska, mnoho občanů Moldávie vlastní rumunské pasy. K tomu je třeba dodat, že pasy Srbska, dnes již umožňující bezvízový styk se schengenskými zeměmi, vlastní mnoho Srbů z Bosny nebo Albánců z Kosova. Rozšíření Schengenského prostoru na Balkán by tak jakousi černou dírou obklopenou územím Evropské unie nahradilo zónou jasných pravidel a jasné perspektivy.

4) Znamená to možnost budoucího členství uvedených zemí v Evropské unii?

Jednoznačně ano. Všechny země sféry Evropského míru, tedy všechny země Balkánu od Albánie po Moldávii, ale i Ukrajina a Gruzie musejí mít jasnou perspektivu budoucího členství v Evropské unii, protože jsou součástí evropského geopolitického prostoru a vyvíjejí nesmírné úsilí přizpůsobit se normám Evropské unie.

5) Proč by se měly převážně pravoslavné země s vazbou na Rusko, jako jsou Černá Hora, Severní Makedonie a Moldávie, stát členy Evropské unie?

Protože Balkán je součástí Evropy, sdílíme s ním společné dějiny, geografii, společné kulturní dědictví a společné příležitosti a výzvy dneška (evropská ministryně zahraničí Federica Mogherini, 2018). Protože pravoslaví je již dnes silně zakotveno v Evropské unii a zdaleka není civilizací výlučně spjatou s Ruskem, jak to popsal Samuel Huntington v 90. letech. Mezi pravoslavné země se silnou proevropskou orientací patří již dnes členové EU Řecko, Rumunsko a Bulharsko.

Pravoslavnými zeměmi se silnou proevropskou a protiruskou orientací jsou Ukrajina a Gruzie. Další dvě země, Severní Makedonie a Moldávie, mají velmi silné historické, kulturní, náboženské a jazykové vazby na Bulharsko a Rumunsko, které již členy Evropské unie jsou a jejichž dominantní vazby nejsou na Rusko, ale na Evropu.

Své vazby na Západ již potvrdila svým členstvím v NATO nejen Severní Makedonie (od roku 2020), ale i Černá Hora (od roku 2017). Černá Hora již v roce 1997 jasně spojila svou budoucnost s Evropskou unií, když jako svou měnu zavedla nejdříve německou marku a po jejím zániku euro. Všechny tři země mají platnou asociační dohodu s Evropskou unií: Severní Makedonie již od roku 2004, Černá Hora od roku 2010 a Moldávie od roku 2016. První dvě země v rámci Procesu stabilizace a přidružení (SAP) pro země západního Balkánu, třetí v rámci Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu (DCFTA) s Evropskou unií, která jí poskytuje čtyři svobody Jednotného trhu EU – volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a lidí.

Černá Hora oficiálně podala svou přihlášku do EU v roce 2008 a od roku 2012 probíhají její jednání o vstupu. Severní Makedonie podala svou přihlášku již v roce 2004 a jednání o vstupu byla zahájena v roce 2020 poté, co země podepsala v roce 2018 Prespanskou dohodu o normalizaci svých vztahů s Řeckem a o novém názvu země. V současnosti zůstávají ještě napjaté vztahy s Bulharskem, které odmítá existenci makedonského jazyka. Ve své Strategii pro západní Balkán z roku 2018 označila Evropská unie Černou Horu i Severní Makedonii za země, které se v budoucnu stanou členy Unie.

6) Proč by se mělo Srbsko, pravoslavná země s úzkou vazbou na Rusko, stát členem Evropské unie?

Protože Srbsko je již téměř dvě stě let těsně kulturně a politicky spjato s Evropou. Protože Bělehrad byl, podobně jako Vídeň, Praha, Budapešť nebo Bukurešť, vybudován v moderní město po vzoru Paříže. Protože Srbsko značně pokročilo ve vyjednávání o svém vstupu do EU. Protože Řecko, s nímž má Srbsko těsné kulturní vazby, je také v EU. A protože je Srbsko obklopeno zeměmi Evropské unie, jako Rumunsko, Bulharsko, Maďarsko nebo Chorvatsko.

Srbské národní hnutí vznikalo ve 20. letech 19. století na území Rakouska-Uherska v Budapešti a ve Vojvodině. Srbsko bylo již v první světové válce spojencem Francie. Po válce se Jugoslávie (ze začátku jako Království Srbů, Chorvatů a Slovinců) stala jednou ze tří klíčových pro-francouzských zemí ve střední a východní Evropě, které spolu tvořily Malou Dohodu (dalšími byly Československo a Rumunsko). I po druhé světové válce, udržoval Titův komunistický režim těsné vztahy se západní Evropou a vyrostly generace Srbů, které s ní byly úzce kulturně spjaty. Tyto vazby na krátkou dobu přerušil režim Slobodana Miloševića, který v letech 1987-2000 naběhl na vlnu srbského nacionalismu, iredentismu a expansionismu s podporou Ruska.

Srbská politika po roce 2000 se ale znovu přihlásila k evropskému směřování země. V roce 2008 byla podepsána asociační smlouva s EU, v roce 2009 Srbsko podalo přihlášku do EU a byla zrušena víza pro Srby cestující do Schengenského prostoru a v roce 2012 se země stala oficiálně kandidátem pro vstup do Unie. Asociační smlouva s EU v rámci Procesu stabilizace a přidružení (SAP) pro země západního Balkánu vstoupila platnost v roce 2013 a v roce 2014 byla zahájena jednání o vstupu Srbska. Ve své Strategii pro západní Balkán z roku 2018 označila Evropská unie Srbsko za zemi, která se v budoucnu stane členem Unie.

Srbsko se již v roce 2007 plně zavázalo ke spolupráci s Mezinárodním soudním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY). V roce také 2013 podepsalo s Kosovem Bruselskou smlouvu o normalizaci

vzájemných vztahů, podle níž se zavázalo, že nebude blokovat cestu Kosova směrem k Evropské unii. Také většina obyvatel Srbska podporuje jeho vstup do Evropské unie.

7) Proč by se měly převážně muslimské země jako Albánie a Kosovo stát členy Evropské unie?

Protože Albánci jsou národem orientovaným evropsky, nikoli na Blízký východ. Svou historii sdílejí mnohem více s Řeky, Italy, Bulhary a Makedonci, Srby a Černohorci, než s Araby, Turky nebo Peršany. Obě dvě země jsou produktem albánského národního hnutí, které je ideologií jednoznačně evropskou, nikoli blízkovýchodní. Protože Albánie již dnes vyjednává o svém vstupu do Unie a Kosovo již podepsalo asociační smlouvu. Protože Albánie je zemí čtyř náboženství, muslimských sunnitů a beктаšiů i křesťanských pravoslavných a katolíků. Protože drtivá většina Albánců se, na rozdíl od Arabů, Turků nebo Peršanů, nehlásí k žádnému náboženství a dává přednost albánské národní identitě. A protože velká část Albánců žije v diaspoře na území Evropské unie, do které vkládají své naděje.

Albánci potvrdili, že svůj osud spojují s Evropou, již členstvím Albánie v NATO od roku 2009 a zavedením německé marky v Kosovu v roce 1999, následně nahrazené eurem. Albánie má od roku 2009 platnou asociační dohodu s EU v rámci Procesu stabilizace a přidružení (SAP) pro země západního Balkánu. V tom samém roce podala přihlášku na členství v EU, od roku 2010 má bezvízový styk se Schengenskou oblastí a v roce 2020 byla zahájena přístupová jednání. Kosovo podepsalo v roce 2016 asociační dohodu s EU v rámci SAP, která je v procesu ratifikace, a má status potenciálního kandidáta na členství v EU.

Ve své Strategii pro západní Balkán z roku 2018 označila Evropská unie Albánii i Kosovo za země, které se v budoucnu stanou členy Unie. Kosovo také v roce 2013 podepsalo se Srbskem Bruselskou smlouvu, podle níž umožní vznik Sdružení srbských okresů se sídlem v Severní Mitrovici, které by mělo sdružovat 10 srbských z celkového počtu 38 okresů Kosova a které by mělo poskytnout omezenou autonomii Srbů v Kosovu.

8) Proč by se měla politicky nestabilní Bosna a Hercegovina, zmítaná neřešitelnými vnitřními spory a ekonomicky neperspektivní, stát členem Evropské unie?

Protože nestabilita nepotrvá věčně. Lze namítat, že politické reprezentace bosenských Muslimů, Srbů a Chorvatů nejsou schopny dobrého vládnutí a v zemi se ztrácí obrovské prostředky z Evropské unie. Že bosensští Srbové mají těsné vazby na Rusko a bosensští Muslimové zase na Turecko a Saúdskou Arábii, tedy konkurenty Evropské unie. Jenže evropské dědictví Bosny, ať už prostřednictvím bývalé Jugoslávie nebo Rakousko-Uherska je tak dominantní a bosenská emigrantská komunita v Evropské unii tak početná, že přitažlivost Bosny a Hercegoviny k Evropské unii nemá konkurenci ani v Turecku, ani v Rusku.

Bosna a Hercegovina spojila svůj osud s Evropou již Daytonskou smlouvou v roce 1995, kdy se měnou stala konvertibilní marka navázaná nejdříve na německou marku, po její zániku na euro. Od roku 2015 má země platnou asociační dohodu s Evropskou unií v rámci Procesu stabilizace a přidružení (SAP) pro země západního Balkánu a v roce 2016 podala přihlášku na členství. V současnosti ji EU považuje za potenciálního kandidáta na členství. Ve své Strategii pro západní Balkán z roku 2018 označila

Evropská unie Bosnu a Hercegovinu za zemi, která se v budoucnu stane členem Unie. Vůči NATO je země od roku 2018 účastníkem Akčního plánu členství (MAP), v současnosti jako jediná nečlenská země.

Úzké vazby bosenských Srbů na Rusko jsou především vyjádřením protestu vůči nemožnosti Republiky srbské, jednoho ze dvou členských států Bosny a Hercegoviny, navázat úzké vztahy se Srbskem. Kdyby Evropská unie přestala prosazovat omezení autonomie Republiky srbské, zaručené Daytonskou mírovou smlouvou, kdyby přestala trvat na nedělitelnosti Bosny a Hercegoviny a bránit v těsných vztazích Republiky srbské v Bosně se Srbskem s možnou perspektivou budoucí vzájemné integrace, omezil by se vliv Moskvy nejen mezi bosenskými Srby, ale i v Bělehradě.

9) A co Ázerbájdžán, spadající do Východního partnerství EU?

Na rozdíl od zemí Balkánu, tato země má mnohem těsnější vztahy s Tureckem, které je konkurentem Evropské unie. Proto v současnosti neexistuje reálná střednědobá perspektiva členství Ázerbájdžánu v Evropské unii.

Ázerbájdžán byl od svého vzniku v květnu 1918 orientován panturkicky a osmanská okupace v létě a na podzim 1918 tam byla vnímána vesměs pozitivně. Výsledkem spolupráce mezi Atatürkovým Tureckem a Leninovými bolševiky bylo vyčlenění Nachičevanské autonomní sovětské socialistické republiky z území Arménie a její připojení k sovětskému Ázerbájdžánu, připojení arménské autonomní enklávy Náhorní Karabach k Ázerbájdžánu i připojení Karsu a Surmalí (Igdiru) k Turecku. Po vzniku nezávislého Ázerbájdžánu navázala vládnoucí Ázerbájdžánská lidová fronta od května 1992 do června 1993 na linii panturkismu.

Diktátor a bývalý sovětský vůdce Ázerbájdžánu Heydar Alijev v letech 1993-2003 upřednostnil orientaci země na Rusko: v září 1993 se země přidala ke Společenství nezávislých států (CIS) a letech 1994-99 byla členem Organizace Dohody o kolektivní bezpečnosti (CSTO). Jeho syn Ilham Alijev se ale po roce 2003 přiklonil zpět k orientaci na panturkismus a Turecko, které bylo od roku 2002 pod vládou Erdogana. V roce 2009 v Nachičevani spoluzakládal Radu spolupráce turkicky mluvících států (CCTSS), zkráceně Turkickou radu, jejíž sídlem je Baku. V roce 2011 nepodepsal proruskou Zónu volného obchodu Společenství nezávislých států (CISFTA), v letech 2006 a 2012 zorganizoval summit Organizace pro ekonomickou spolupráci (ECO), v letech 2013 a 2019 summity Turkické rady, v roce 2006 konferenci ministrů zahraničí Organizace islámské spolupráce (OIC) a v roce 2017 hostil IV. Hry islámské solidarity ("muslimskou olympiádu"). Také rivalita Ázerbájdžánu se sousedním Íránem, jehož čtvrtinu obyvatel tvoří Ázerbájdžánci, vedla ke vzdalování od Ruska, které je od zhroutení revoluce Arabského jara v roce 2013, a znovu od krachu jaderné dohody se Západem v roce 2017, významným spojencem Íránu na Blízkém východě.

S vysokými cenami ropy po roce 2000 rostla i ekonomická a vojenská moc Ázerbájdžánu. Tím rostlo i jeho sebevědomí a emancipace vůči Rusku a Evropské unii. Před rokem 2002, kdy vládly v Turecku kemalistické nacionalistické síly, bylo Turecko zemí na periferii Evropy, a i evropská orientace Ázerbájdžánu, ať už zaměřená na Rusko nebo na Evropskou unii, byla nezpochybnitelná. V souladu s tím podepsal Ázerbájdžán v roce 1999 s Evropskou unií Smlouvu o partnerství a spolupráci (PCA). Nástupem Erdogana k moci se ale geopolitická orientace Turecka změnila. Získala dva nové rozměry. Jeden je pan-turkický, zaměřený na střední Asii (Turkestán) a Kavkaz, druhý pan-osmanský, zaměřený na Blízký východ a Balkán. Ázerbájdžán se stal klíčovým prvkem regionální politiky Turecka, zejména jejího pan-turkického rozměru. Proto se i možnosti Ázerbájdžánu značně rozšířily a již není odkázán na jednostranný pohled severozápadním směrem do Evropy a Ruska. Na rozdíl od Ukrajiny a Gruzie, Ázerbájdžán Evropskou unii nepotřebuje a na rozdíl od Běloruska a Arménie nepotřebuje ani Rusko.

Proto členství Ázerbájdžánu v Evropské unii není ze střednědobého hlediska v národním zájmu Ázerbájdžánu.

10) Proč nedává smysl, aby se země Magrebu jako Maroko, Alžírsko a Tunisko, staly členy Evropské unie?

Protože koncept jižního Středomoří, jehož zastánci to prosazují, je konceptem koloniálním a navazuje na tradici dominance Francie, Itálie a Španělska v oblasti. Protože severní Afrika je nedílnou součástí arabského světa reprezentovaného Ligu arabských států, jejíž těžiště se nachází na Arabském poloostrově, v Egyptě a Mezopotámii. Protože arabský svět zažívá islamistické obrození, jehož cíle jsou v rozporu s evropskými hodnotami svobody vyznání a odluky církve od státu. Protože Arabské jaro roku 2011, které se rozšířilo právě z Tuniska, dokázalo úzkou kulturní a politickou propojenost arabského Magrebu se zbytkem arabského světa. Včetně zemí Arabského poloostrova a Úrodného půlměsíce, jejichž vstup do Unie je vyloučen, protože je nelze považovat za evropské země. A protože Liga arabských států se svými více než 400 miliony obyvatel by se v případě vstupu svých členů stala naprosto dominantním blokem v rámci Evropské unie, který by způsobil v Unii převratné změny.

Na přelomu 19. a 20. století se do arabských oblastí, ať už v rámci Osmanské říše, nebo pod koloniální správou Francie, Španělska a Itálie, případně pod nepřímou britskou správou v Egyptě, přenesly evropské myšlenky nacionalismu a liberalismu, které se staly hlavními politickými proudy meziválečného arabského světa. V 50. letech se pod vlivem Sovětského svazu rozšířily myšlenky arabského socialistického nacionalismu, ztělesněné egyptským násirismem a syrsko-iráckým baathismem diktátorů Háfize al-Asada a Saddáma Husajna. V 60. a 70. letech přibyla ideologie Zelené knihy libyjského diktátora Kaddáfího a vznikly prosovětské režimy v Alžírsku, Súdánu a Jižním Jemenu.

Rok 1979 byl pro muslimský svět převratný díky pěti událostem. V lednu zvítězila šíitská islámská revoluce v Íránu v čele s imámem Chomejním. V březnu egyptský prezident Anwar Sadat podepsal mírovou smlouvu s Izraelem a následně byl Egypt vyloučen z Ligy arabských států a její sídlo bylo přemístěno do Tunisu. Na jaře začal pákistánský vojenský diktátor Zia-ul-Haq zavádět první sunnitský islamistický režim, když zavedl trestní činy proti islámu, tresty kamenování a amputace, zakázal západní hudbu a politické strany a nechal popraviti bývalého prezidenta Bhutta. V listopadu vypuklo ve Velké mešitě v Mekce, nejsvatějším místě islámu, islamistické povstání a povstalci vyhlásili příchod Mahdího. V prosinci zahájil Sovětský svaz vojenskou okupaci Afghánistánu, co vyvolalo svatou válku (džihád) islámského světa proti Východu a později i Západu.

Důsledkem těchto událostí bylo ochromení Ligy arabských států (LAS), když srdce arabského světa, Egypt, bylo vyloučeno. Dále rozpad vojenské Organizace centrální smlouvy (CENTO), jejíž centrální element, Írán, vystoupil a vyhlásil export islámské revoluce, a důsledkem toho došlo k izolaci Turecka a Pákistánu. Egypt a Írán, dosavadní vůdčí země LAS a CENTO, byly nahrazeny Saúdskou Arábií, která se stala klíčovým spojencem USA v regionu. Saúdská Arábie jako ochránce islamistických disidentů ze všech revolučních arabských republik se stala hlavní regionální mocností Blízkého východu a severní Afriky (MENA). Jejím hlavním vývozním artiklem se staly islamistické ideologie wahábismu, salafismu a Muslimského bratrstva, sponzorované obrovskými příjmy z ropy a známé jako petro-islam. Univerzita krále Abdulazíze v Mekce se stala nejvýznamnější arabskou univerzitou, kde studovali špičkoví studenti z celého arabského i muslimského světa.

Po roce 1979 se ideologie moderního islamismu rozšířily do celého arabského světa. V roce 1983 byla zavedena šaría v Súdánu a v roce 1989 se tam ujal vlády islamistický režim. V roce 1991 byla zavedena šaría v Iráku. V červnu 1990 suverénně zvítězila Fronta islámské spásy (FIS) v místních volbách v Alžírsku a následně v prosinci 1991 i v parlamentních volbách. To odstartovalo 10 let trvající krvavou občanskou válkou mezi sekulární armádou a islamistickými milicemi. Západní část poušti Sahara se octla mimo kontrolu vlád Alžírsko, Maroka, Mauritánie a Mali a od roku 2007 se stala hlavním působištěm al-Kajdy v islámském Magrebu (AQIM), jednou z nejsilnějších džihádistických milic v arabském světě. Dalšími mocnými franšizami al-Kajdy se stala al-Kajda na Arabském poloostrově (AQAP), al-Shabaab v Somálsku a milice ve válečných oblastech v Iráku a Sýrii nebo al-Kajda na afghánsko-pákistánském pomezí.

V roce 2005 zvítězilo v parlamentních volbách v sunnitském severním Iráku Muslimské bratrstvo a v roce 2006 na Palestinských územích jeho franšiza Hamás, která v roce 2007 převzala kontrolu nad Pásmem Gazy. Všechno vyvrcholilo revolucemi Arabského jara v roce 2011, kdy se Muslimské bratrstvo stalo klíčovou silou ve volbách v Tunisku, Egyptě, Maroku, Libyi a Alžírsku, ve vládě v Jemenu i v opozici v Sýrii. Přitom zásadní vliv na dění v regionu měla revoluce v Egyptě. Po pádu severního Iráku v roce 2015 následovalo rozšíření Islámského státu v Iráku a Sýrii (ISIL) a jeho franšiz v Libyi a dalších zemích. Bez společného úsilí Západu, Íránu, Ruska, Kurdů a Arabů hrozilo, že by se ISIL stal novým revolučním státem, jehož hlavním cílem je šíření světové revoluce, podobně jako bolševický stát v Rusku v letech 1918-22.

Přes nástup mnoha kontrarevolučních diktatur po roce 2013 lze dnes politický islamismus považovat za dominantní politickou sílu arabského světa, a to nejen na Arabském poloostrově nebo v Úrodném půlměsíci, ale i v arabském Magrebu, jehož součástí je Maroko, Alžírsko a Tunisko, dokonce i v arabské diaspoře v Evropské unii. Nástup politického islamismu na scénu po letech 1979 a 2011 ukázal tři věci.

Za prvé, že nemusí nutně platit progresivistická teze, že společnost spěje od náboženství k sekularismu. Na Blízkém východě i v muslimské diaspoře v Evropské unii jsme viděli opačný trend, kdy generace teenagerů a dvacátníků odsuzovala své rodiče a prarodiče za odklon od víry a za poklonkování evropské kultuře, kterou oni sami považují za podřadnou. Dokud je takový trend možný, není možné přijímat do Evropské unie muslimské země tzv. jižního Středomoří, a to ani tak Evropanům kulturně blízké země jako Tunisko, Alžírsko a Maroko.

Za druhé, přes naděje mnoha západních politiků a intelektuálů nepřeskočila jiskra revolucí Arabského jara do perskojazyčného Íránu, ani do turkickojazyčných diktatur střední Asie. Uvnitř arabského světa se ale rozšířila velmi efektivně, a dokonce vyvolala druhou vlnu revolucí v roce 2019. Ukazuje to, že vodivost politických myšlenek je do značné míry omezena na arabský svět, který je vnitřně silně propojen a současně do jisté míry izolován od vnějšího světa. Arabský svět je tudíž nutno považovat za autonomní politickou jednotku. Členství Tuniska, Alžírsko a Maroka v Evropské unii by bylo nemyslitelné bez členství ostatních arabských států.

Za třetí, vývoj po roce 1979 i po roce 2011 ukázal, že klíčový vliv na arabský svět i arabské diaspory má vývoj v srdci islámu, tedy v Saúdské Arábii, Egyptě a Levantě. Tak jako liberalismus a nacionalismus po 1. světové válce, i arabský socialistický nacionalismus v 50. a 60. letech nebo politický islamismus po roce 1979 se rozšířil ze srdce islámu do celého arabského světa. Na společenská hnutí v ne-arabských muslimských zemích nemusí mít vývoj v srdci islámu zásadní vliv. Naopak arabské státy ani arabskou diasporu od tohoto vývoje nelze izolovat. Dosavadní zkušenosti nenasvědčují, že by vývoj v arabské periférii, třeba v arabské diaspoře v Evropě (např. euro-islám) mohl mít výraznější vliv na jiné části arabského světa. Naopak, vývoj v srdci islámu má na arabskou periférii pokaždé výrazný vliv. Proto je naivní věřit, že by příslušníci arabské diaspory v Evropské unii nebo obyvatelé Evropy blízkého

Magrebu vybudovali verzi islámu blízkou evropským hodnotám a odizolovali své společnosti od vývoje na Blízkém východě, který naopak evropským hodnotám odporuje. I proto členství Tuniska, Alžírsko a Maroka v Evropské unii není myslitelné.

Jak ukázaly revoluce Arabského jara v roce 2011, arabský svět je kulturně a politicky úzce propojený a země Magrebu včetně Maroka, Alžírsko a Tunisko jsou jeho nedílnou součástí. Myšlenka, že by bylo možné z arabského světa oddělit Maroko, Alžírsko a Tunisko a připojit je k Evropské unii, není ničím jiným než postkoloniální utopií.

11) Proč nedává smysl, aby se Turecko stalo členem Evropské unie?

Protože Turecko je regionální mocností, jejíž těžiště regionální moci se nachází mimo hranic Evropy. Protože Blízký východ zažívá islamistické obrození, jehož cíle jsou v rozporu s evropskými hodnotami svobody vyznání a odluky církve od státu, a Turecko je jedním z jeho ohnisek. Protože Turecko by bylo v případě svého vstupu největším, a navíc neustále rostoucím členem EU, který by způsobil v Unii převratné změny. A protože Turecko je kulturně úzce spjato s turkickými zeměmi Kavkazu a střední Asie, jejichž vstup do Unie je vyloučen, protože většinu z nich nelze považovat za evropské země.

V letech 1924 až 2002 vládly v Turecku kemalistické nacionalistické síly. Ty přemístily Turecko z pozice jádra blízkovýchodní velmoci (Osmanské říše a muslimského chalífátu) do pozice národního státu na periferii Evropy. Věřily, že Evropa jej uchrání před nestabilitou Blízkého východu. V souladu s tím podepsalo Turecko již v roce 1963, krátce po Římské smlouvě, asociační dohodu s Evropským hospodářským společenstvím, která začala platit v následujícím roce. V roce 1987 podalo Turecko přihlášku na člena Evropské unie a v roce 1995 vznikla mezi nimi celní unie. V roce 1999 bylo Turecko oficiálně uznáno kandidátskou zemí a v roce 2005 byla zahájena jednání o jeho vstupu.

Nástupem Erdogana k moci v roce 2002 se ale geopolitická orientace Turecka zásadně změnila. Díky doktríně ministra zahraničí Davutoglua, známé jako Strategická hloubka, získala tři nové rozměry, které byly do té doby téměř nemyslitelné.

První, pan-otomanský rozměr, je zaměřený na arabský svět a Balkán a jeho cílem je obnova dominantního postavení Turecka v post-otomanském prostoru východního a jižního Středomoří. Během revolucí Arabského jara v roce 2011 se Erdoganova umírněná islamistická vláda, v Turecku s rychle rostoucí ekonomikou, stala vzorem pro politiky několika arabských států, kde v letech 2011-12 uspěly ve volbách nebo se staly významnými politickými hybateli strany Muslimského bratrstva: v Egyptě, Tunisku, Libyi, Alžírsku, Maroku, Jemenu, v opozici v Sýrii. V dalších zemích uspělo Muslimské bratrstvo již dříve: v palestinské Gaze, v Súdánu a severním Iráku.

Turecko se s finanční podporou Kataru stalo přirozeným politickým lídrem Blízkého východu. Symbolicky to vyjádřil summit Hnutí nezúčastněných v Tehránu v srpnu 2012 v režii Erdogana a egyptského prezidenta Mursího, kongres Erdoganovy strany AKP v září 2012, spojený se summitem mezi Erdoganem, Mursím a Mašalem, lídrem palestinského Hamásu, i summit Organizace islámské spolupráce (OIC) v Káhiře v únoru 2013. Erdoganovu režimu se také povedlo vybudovat blízké vztahy s politiky balkánských zemí, zejména Bosny a Hercegoviny a Kosova.

Součástí pozice lídra na Blízkém východě byla i dohoda Erdogana s lídrem Strany kurdských pracujících (PKK), Abdullahem Öcalanem, o smíření, zveřejněná na kurdský nový rok (Nowruz) v březnu 2013, a summit Erdogana s Masúdem Barzáním, prezidentem iráckého Kurdistánu, v listopadu 2013 v Diyarbakiru, neoficiálním hlavním městě tureckého Kurdistánu.

Druhý, pan-turkický rozměr, je zaměřený na střední Asii (Turkestán) a Kavkaz. Navazuje na pan-turkocké snažení Envera paši, vůdce basmačského hnutí ve střední Asii v letech 1921-22 a bývalého člena mladotureckého triumvirátu, vládnoucího Osmanské říši v letech 1913-18. Již za nacionalistické éry byl v Ankaře v roce 1992 zorganizován první Summit turkicky mluvících států, který se od té doby konal každé 1-2 roky. V roce 1993 byla se sídlem v turecké Ankaře založena Mezinárodní organizace turkické kultury (TÜRKSÖY), jejíž členy se vedle Turecka staly Ázerbájdžán, Uzbekistán, Kazachstán, Kyrgyzstán a Turkmenistán a jejíž pozorovateli byly ruské turkické republiky Tatarstán, Baškortostán, Jakutsko-Sacha, Tuva, Altaj a Chakasko, společně s autonomním Gagauzskem v rámci Moldávie a se Severním Kyprem.

Za Erdoganovy éry byla ale nastartována mnohem ambicióznější pan-turkická politika. Byla podpořena růstem sebevědomí turkických zemí vůči Rusku, zejména pod vlivem výrazného ekonomického růstu Turecka po roce 2002 i výrazného růstu Kazachstánu a Ázerbájdžánu díky vysokým cenám ropy. V roce 2006 byl po pětiletém přerušení svolán do turecké Antalye osmý Summit turkicky mluvících států. Na dalším summitu v roce 2008 v Istanbulu bylo založeno Parlamentní shromáždění turkicky mluvících zemí (TURKPA) se sídlem v ázerbájdžánském Baku. Nakonec byla v roce 2009 na summitu v ázerbájdžánské Nachičevani podepsána dohoda o založení velmi ambiciózní Rady spolupráce turkicky mluvících států (CCTSS), zkráceně Turkické rady. Ta oficiálně vznikla v roce 2010 za účasti Turecka, Ázerbájdžánu, Kazachstánu a Kyrgyzstánu a jejím sídlem se stal v Istanbul. Uzbekistán, který měl s Erdoganovým režimem spory ohledně jeho podpory uzbecké islamistické opozici, vstoupil do CCTSS v roce 2019. Na rozdíl od TÜRKSÖY a TURKPA, do CCTSS prozatím nevstoupil Turkmenistán s odvoláním se na svou politiku neutrality (podobně nevstoupil ani do proruských organizací).

Třetím, a prozatím nejslabším rozměrem turecké politiky je vyvažování arabských států, ale také Indie a Ruska. Jakousi protiváhou Ligy arabských států na Středním východě je Organizace hospodářské spolupráce (ECO), tvořená Tureckem, Íránem, Pákistánem a všemi turkickými a perskojazyčnými státy střední Asie a Kavkazu. Dlouhodobým cílem ECO je vytvořit hospodářské a politické společenství po vzoru Evropské unie a Asociace národů jihovýchodní Asie (ASEAN). Turecko se pasuje do role lídra tohoto regionu a jakéhosi staršího bratra pro další regionální mocnosti, Írán a Pákistán. Praktickým dopadem tohoto rozměru turecké politiky je spojenectví Turecka s Íránem v krizi kolem Kataru v letech 2017-21 a s tím související obnovená íránská podpora palestinskému hnutí Hamás, navázanému na Muslimské bratrstvo a jeho politického sponzora, Turecko. Dalším dopadem je vojenská spolupráce Turecka, Pákistánu a Ázerbájdžánu ve válce proti Arménii o Karabach na podzim 2020, jejich připravovaná spolupráce proti Indii v Kašmíru, nebo diskutovaná podpora Pákistánu při vývoji tureckých jaderných zbraní. Tato třístranná vojenská spolupráce připomíná půdorys vojenské Organizace centrální smlouvy (CENTO) z let 1958-79, jejíž strategickými partnery ale byly Británie a USA, zatímco dnes je hlavním strategickým partnerem Čína.

Léta 2013-15 znamenala výraznou ránu pro pan-otomanský rozměr, a naopak výrazný impuls pro pan-turkický rozměr Erdoganovy politiky. Tehdy Turecko ztratilo pozice v arabských zemích, vydobyté během Arabského jara díky Muslimskému bratrstvu. Emír Kataru, Hamád bin Chalífa al-Thání, hlavní sponzor Muslimského bratrstva, byl v červnu 2013 svržen svým synem a ze země byli vypovězeni mnozí čelní političtí představitelé Muslimského bratrstva, včetně lídra palestinského Hamásu, Chálida Mašala. Vláda prezidenta Mursího a jeho Strany svobody a spravedlnosti v Egyptu, navázaná na Muslimské bratrstvo, byla v červenci svržena vojenským převratem generála al-Sísího. Neochota Západu zasáhnout v Sýrii smetla umírněnou opozici vedenou Muslimským bratrstvem a hlavními opozičními silami se staly salafistické a džihádistické síly jako Fronta an-Nusrá a Islámský stát (ISIL). Po odchodu amerických jednotek z Iráku byla nastolena al-Malikího šíitská diktatura, která zlikvidovala struktury Muslimského bratrstva v severním Iráku a vyvolala vzestup džihádistického Islámského státu

(ISIL). Následně utrpěly turecké pozice v Libyi, kdy byla namísto Všeobecného národního kongresu (GNC) z roku 2012, tvořícího základ vlády v Tripolisu a řízeného Muslimským bratrstvem, zvolena v roce 2014 Sněmovna reprezentantů (HoR), která vytvořila základ pro vládu v Tobruku. Ve volbách v Tunisku ztratila Ennahda, blízká Muslimskému bratrstvu, pozici nejsilnější parlamentní strany. V roce 2015 se také v Jemenu rozpadly pozice post-revoluční vládní strany Islah, která byla navázána na Muslimské bratrstvo: v lednu opoziční šiitské hnutí Húthi obsadilo hlavní město Sana'a a v březnu byla vláda vytlačena i z jižních, sunnitských oblastí Jemenu. Saúdská Arábie spustila vojenskou intervenci v zemi a prosadila vládu, v níž Muslimské bratrstvo ztratilo svůj vliv. Proces byl završen v prosinci 2015 vstupem Turecka do Islámské vojenské protiteroristické koalice (IMCTC) pod vedením Saúdské Arábie, čímž Turkové museli uznat dominantní pozici této arabské monarchie. Pokošení Turecka bylo potvrzeno v červnu 2017, kdy koalice pod vedením Saúdské Arábie, Egypta a Spojených arabských emirátů zahájila blokádu hlavního tureckého spojence, Kataru. Nakonec revoluce v Súdánu v roce 2019 smetla diktaturu Omara al-Bašira, která byla také občasným spojencem Muslimského bratrstva, a Turecká vojska byla vypuzena z vojenské základny na ostrovu Suakin.

Současně s nuceným ústupem od pan-otomanismu se Erdogan přiklonil k tureckému nacionalismu. Pohyboval se tak po podobné trajektorii, jakou prodělal v roce 1924 režim Mustafy Kemala. Již od května do srpna 2013 trvaly protesty na náměstí Taksim v Istanbulu a dalších městech země, které si Erdogan vysvětloval jako snahu Západu zbavit se něj. Vládnoucí AKP ale značně oslabily a ve volbách v červnu 2015 nezískala absolutní většinu. Po volbách zkrachovala koaliční jednání mezi Erdoganovou AKP a kurdskou stranou HDP, čímž byl Erdogan zatlačen do kouta a vydal rozkaz na protiútok. Rozpoutal válku v tureckém Kurdistánu a podpořil ISIL v boji proti vládě syrského Kurdistánu. Převzal nacionalistickou rétoriku strany MHP, která tak ve volbách v listopadu 2015 ztratila polovinu poslanců. Po potlačení pokusu o vojenský převrat v červenci 2016 byla omezená demokracie pod vedením AKP nahrazena Erdoganovým režimem. Před referendem o zavedení prezidentského systému v roce 2017 se Erdoganovi povedlo nacionalisty definitivně rozštěpit, když zbytková MHP vstoupila do vládní koalice, zatímco nově vzniklá IYI do opoziční koalice s kemalisty.

Pan-otomanismus posouvá těžiště turecké politiky z Evropy na Blízký východ, zatímco pan-turkismus do střední Asie. Symbolickým aktem, který ukázal, kde se Turecko geopoliticky cítí, je vyhlášení města Turkistan na řece Syrdarji v Kazachstánu za duchovní hlavní město Turkické rady (CCTSS). V roce 2008 bylo Turecko navíc oficiálně uznáno za regionální mocnost, když se zúčastnilo formalizace a povýšení skupiny G-20 na organizaci s pravidelnými summity a v roce 2015 dokonce samo summit G-20 zorganizovalo.

Saúdská Arábie nebyla schopna dlouhodobě udržet svou převahu nad Tureckem. Po odhalení vraždy novináře Džamála Chášukdzího na saúdském konzulátu v Istanbulu v říjnu 2018 se Turecko vrátilo k asertivní politice na Blízkém východě. V současnosti má své vojenské základny v Kataru, Ázerbájdžánu, Libyi a Somálsku a pokouší se navázat strategické vztahy s Mauritiáni a Súdánem. Pan-turkický i pan-otomanský rozměr turecké politiky jasně dokazují, že turecké ambice nespočívají v členství v Evropské unii, ale spíše v mocenském konkurování Evropské unii.

Kdyby Turecko do Evropské unie vstoupilo, byla by to situace podstatně odlišná od vstupu Srbska, Ukrajiny nebo Gruzie. Srbsko a Gruzie jsou menší státy a jsou spíše reziduy kulturně příbuzné střední a východní Evropy, jejíž klíčové státy, od Polska přes Rumunsko, Bulharsko a Řecko, již jsou členy Evropské unie. Ukrajina je sice velkým státem se 44 miliony obyvatel, není ale regionální mocností a je posledním ze série slovanských nebo pravoslavných států, které by do Unie vstoupily. Pak už zbývá jen Rusko, které ale není s EU kompatibilní a je spíše její konkurentem a rivalem.

Turecko je ale nejzápadnějším ze série turkických států, sdružených v Turkické radě (CCTSS) a Organizaci hospodářské spolupráce (ECO), a současně je jejich vůdcem. Pět turkických států Kavkazu

a střední Asie (Turkestánu), od Ázerbájdžánu po Kyrgyzstán, je vzájemně provázáno mocnými kulturními a jazykovými pouty, vyjádřenými pan-turkismem. Kdyby Turecko vstoupilo do EU, je vysoce pravděpodobné, že by také požadovalo vstup turkických zemí střední Asie, včetně 35milionového a neustále rostoucího Uzbekistánu. V EU by se také octla většina kurdského národa, jehož politici by pak mohli požadovat také vstup Sýrie, Iráku nebo Íránu s velkými kurckými populacemi.

Střední Asie nebo Sýrie a Irák jsou ale jednak mimo Evropu, jednak by turkické země se 150 miliony obyvatel tvořily více než čtvrtinu obyvatel takové Unie, čímž by EU úplně předefinovaly. Jednak si asi nikdo nedovede představit Evropskou unii na hranicích s Čínou, dokonce zataženou do konfliktu s ujhurskými separatisty v čínském Východním Turkestánu. Členství Turecka v EU by Evropskou unii zatáhlo do nepředvídatelných situací a procesů, které jsou pro Evropu nežádoucí a nebezpečné.

12) Proč by měla politická a vojenská moc EU zaručovat celistvost území EU vůči hrozbám ze strany Turecka a jiných regionálních mocností Blízkého východu?

Protože regionální mocnosti Blízkého východu, zejména Turecko, ale i Saúdská Arábie, Írán a další, se po Arabském jaru roku 2011 a po globální krizi Západu v letech 2008-13 začaly vůči Evropě chovat mnohem asertivněji a její celistvost narušovat.

Zejména Turecko si v rámci své doktríny Strategické hloubky, západními novináři často označované za Neo-otomanismus, začalo vytvářet svou sféru vlivu. Blízkým spojencem Turecka a pozorovatelem Turkické rady (CCTSS) se v roce 2018 stalo Maďarsko. Těsné vazby na Turecko si budují politické reprezentace Bosny a Hercegoviny nebo Kosova, nemluvě o Severním Kypru. Turecko se snaží politicky ovlivňovat početné muslimské populace (Turky, Pomaky, Albánce, Aromuny a Romy) v Bulharsku, Severní Makedonii a Albánii. Má ambici vytvořit si z těchto zemí nárazníkovou zónu mezi sebou a Západem, v níž by docházelo k rozsáhlému politickému a hospodářskému zasahování z jeho strany. Erdoganův režim si také vynucuje loajalitu příslušníků tureckých menšin v Německu a jiných zemích západní Evropy, kvůli čemuž se dostává do pravidelné konfrontace s vrcholnými německými, rakouskými, belgickými nebo francouzskými politiky. Nelze zapomínat ani na Katar, hlavního spojence Erdoganova Turecka při financování a propagaci extrémně vlivného Muslimského bratrstva mezi těmito menšinami.

Podobně Saúdská Arábie a Spojené arabské emiráty využívají možnost navázat úzké kontakty s politickými reprezentacemi zejména Bosny a Hercegoviny a Kosova, které jsou chápány jako černé ovce evropské integrace na Balkáně a jako mocenské vakuum. Hlavním vývozním artiklem Saúdské Arábie je salafismus, který si dobývá silné pozice mezi příslušníky arabských a jiných muslimských menšin v západní Evropě.

Celistvost území EU vůči hrozbám ze strany Turecka a jiných regionálních mocností Blízkého východu by se měla zajišťovat ve dvou směrech. První směr, geografický, znamená poskytnout členským státům EU, hraničícím s Tureckem, tedy Bulharsku, Řecku a Kypru, bezpečnostní jistoty nejen ze strany společné obrany EU, ale i formou pobídek k ekonomickému růstu těchto zemí. Pro nečleny EU, jímž hrozí začlenění se do sféry vlivu Turecka a dalších blízkovýchodních mocností, tedy zejména pro Severní Makedonii, Albánii, Kosovo, Bosnu a Hercegovinu nebo Gruzii to znamená poskytnout jim jasné perspektivy jejich brzké integrace do Evropské unie nebo jiných blízkých vztahů s ní. Druhý směr, populační, znamená umožnit příslušníkům muslimských menšin jejich lepší integraci do společností zemí západní Evropy.

13) Jak rozsáhlé sousedství by měla Evropská unie chápat coby sféru Euro-středomořského multilateralismu?

Je to sousedství Evropské unie v rámci euro-středomořského geopolitického prostoru, tvořené Británií, Ruskem a regionem Středního východu, severní Afriky a střední Asie (MENACA). Tyto oblasti jsou pro Evropskou unii důležité, protože místní vývoj má často přímý dosah na dění v Evropské unii.

Zejména mocenské ambice Ruska vůči Evropské unii a jejím sousedům, jakož i koktejl politického islamismu, demografického boomu, degradace životního prostředí a mocenských ambicí regionálních aktérů v regionu MENACA jsou otázky, které musí Evropská unie řešit v multilaterálním dialogu v euro-středomořském geopolitickém prostoru.

Pokud jde o přesnější vymezení sféry Euro-středomořského multilateralismu, na severozápadě tam patří zejména Spojené království Velké Británie a Severního Irsku. Na východě jde o Rusko a jeho spojence v Eurasijském hospodářském svazu (EAEU), zejména Bělorusko a Arménii. Na jihovýchodě o země turkické (Turecko, Ázerbájdžán, Turkmenistán, Uzbekistán, Kazachstán, Kyrgyzstán) a země indo-iránské (Írán, Pákistán, Afghánistán, Tádžikistán), které jsou sdružené v Organizaci hospodářské spolupráce (ECO). Na jihu jde o Izrael a země arabského světa sdružené v Lize arabských států (LAS): země arabského Magrebu (Maroko, Mauritanie, Alžírsko, Tunisko, Libye), země povodí Nilu (Egypt, Súdán), země Úrodného půlměsíce (Irák, Sýrie, Libanon, Jordánsko, Palestinská území) a země Arabského poloostrova (Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty, Katar, Bahrajn, Kuvajt, Omán, Jemen). Země jižního sousedství (LAS) a jihovýchodního sousedství (ECO) tvoří společně region MENACA.

14) Proč by měla EU iniciovat vytvoření "euro-středomořské OSN"?

Protože by se tím bipolární rivalita v Evropě mezi NATO a Ruskem eliminovala a změnila ve skutečně multipolární dialog a fórum pro nalézání strategických řešení. Také protože by se tím zkrátila divoká konkurence regionálních mocností na Blízkém východě, která Evropě nesmírně škodí. Též protože by to zlepšilo konkurenceschopnost Evropy jako kontinentu vůči Asii. A v neposlední řadě, protože Evropská unie, která jako celek není členem OSN, Rady Evropy ani OBSE, by vznikem takovéto kontinentální organizace získala šanci etablovat se jako oficiálně uznaná velmoc. Muselo by ji uznávat i Rusko, které se svou politikou "rozděl a panuj" snaží evropské národy rozdělovat a jednat, pokud možno, zvláště se slabším Německem, Francií nebo Itálií.

S rostoucí asertivitou Ruska a Turecka vůči ostatním zemím Evropy již není možné vsázet na různé restarty jejich dvoustranných vztahů se Západem, ale ani spoléhat pouze na solidaritu v rámci obranného společenství NATO, které před Ruskem a Tureckem všechny ochrání. Evropa dávno není bipolárním kontinentem mezi Západem a Ruskem, jak se nám snaží namluvit mnozí příznivci Ruska. Rusko již není světovou supervelmocí, ale pouze regionální mocností. Nemá právo mluvit jménem ostatních evropských zemí, které nejsou v EU nebo v NATO. Roste důležitost mnohostranné diplomacie napříč Evropou, v níž by měly vlastní slovo nejen NATO a Rusko, ale i Evropská unie, Velká Británie, Turecko, Ukrajina, a také menší země.

Evropa dnes již není kontinentem, jak nás kdysi učili na hodinách geografie. Globální vliv a věhlas Švédska nebo Švýcarska, během Studené války tak významný, již dnes neexistuje. Status Amsterdamu, Vídně nebo Prahy coby globálních metropolí je v nenávratnu. S rostoucí globální

konkurencí v Asii se Evropa stala pouhým poloostrovem nebo subkontinentem na západě obrovské Eurasie, podobně jako Indie na jihu, Čína na východě nebo blok ASEAN v jihovýchodní Asii.

V Asii vznikají mnohá mocná uskupení jako Šanghajska organizace pro spolupráci (SCO), Regionální komplexní hospodářské partnerství (RCEP), ASEAN+6 nebo Asijsko-tichomořská hospodářská spolupráce (APEC). Zatímco Evropská unie je blokem 450 milionů obyvatel, tato asijská uskupení zastupují 3 až 8krát více lidí. Při rázném ekonomickém růstu Asie, nesrovnatelném s pomalým růstem Evropy, nebude mít současná Evropa šanci takovému uskupením děle konkurovat.

Evropa jako kontinent, aby si udržela svou konkurenceschopnost s Asií, by měla svůj geopolitický prostor rozšířit o oblast Blízkého východu, severní Afriky a střední Asie (MENACA). Ostatně již dnes se evropské velmoci, i když samostatně, v MENACA aktivně angažují: Evropská unie v rámci své Unie pro Středomoří (UfM), Rusko prostřednictvím Společenství nezávislých států (CIS) a Turecko přes Organizaci hospodářské spolupráce (ECO).

V oblasti MENACA, která se v seznamu prioritních zájmů USA postupně propadá na vedlejší příčky, probíhá divoká konkurence několika regionálních mocností, zejména Saúdské Arábie, Egypta, Spojených arabských emirátů, Kataru, Maroka, Izraele, Turecka, Íránu, Pákistánu, Kazachstánu a mimo-regionálních hráčů jako Rusko a Británie. Tyto mocnosti vedly a vedou mezi sebou války v zastoupení a obchodní konflikty v Libyi, Jemenu, Sýrii, Iráku, Somálsku, Afghánistánu, Čadu, Súdánu, Mali nebo v Náhorním Karabachu. Navíc region MENACA trpí velkými environmentálními, demografickými a sociálními problémy i náboženskými konflikty. Evropská unie a její národy mají na toto své sousedství pramalý vliv. Naopak důsledky regionálního dění mají na EU zásadní vliv v podobě rostoucí imigrace, šíření náboženských konfliktů a terorismu. Tyto výzvy je nutno řešit mnohostranným dialogem za účasti Evropské unie.

V posledních desetiletích se část aktivit a pravomocí Organizace spojených národů (OSN) přenesla na kontinentální úroveň, kde jsou řešeny zeměmi, kterých se to přímo týká. Jde zejména o Afriku a Ameriku, kde úspěšně působí Africká unie (AU) a Organizace amerických států (OAS). V Asii získává na důležitosti Asijský dialog pro spolupráci (ACD). Aby byla schopna řešit kontinentální problémy efektivněji než OSN, i Evropa by se měla vydat směrem budování silné kontinentální organizace.

Evropa má v současnosti dvě trans-kontinentální organizace: Radu Evropy (CoE) a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). Funkčnost a vliv obou je díky bipolární rivalitě mezi Západem a Ruskem oslabena. Měly by se spojit do silné a jednotné "euro-středomořské OSN". Ta by své působení měla rozšířit i na jihovýchod, do oblasti MENACA.

15) Proč by měla EU vyvíjet tlak na regionální póly rozvoje na Blízkém východě, aby převzaly odpovědnost za rozvoj svých regionů?

Protože tyto bohaté země dál neúměrně bohatnou, vedou přehnané závody ve zbrojení a v regionu vznikají obrovské ekonomické nerovnosti. A protože v rozvojové pomoci na Blízkém východě se dlouhodobě projevuje dvojitá metr.

Na jedné straně stojí Evropská unie se svou štědrá podporou blízkovýchodních ekonomik a imigrace z regionu. Její nezištná podpora je považována za jakousi samozřejmost a automatickou povinnost bohaté Evropy.

Na druhé straně jsou bohaté ropné monarchie Perského zálivu jako Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty, Katar, Bahrajn, Kuvajt nebo Omán, jakož i ropné republiky na pobřeží Kaspického moře jako Ázerbájdžán, Kazachstán a Turkmenistán. Jejich podpora jiným zemím regionu je spíš pragmatická než

nezištná. Podporu státních rozpočtů podmiňují politickými nebo ideologickými ústupky. Tyto země se brání uprchlictví i trvalé imigraci z regionu. Občané jiných zemí regionu pracující v těchto bohatých zemích nemají téměř žádnou možnost získat jejich občanství. Také štědře podporují společenská hnutí šířící jejich ideologii, zejména islamismus a středoasijskou formu nacionalisticko-klanové diktatury.

V rámci Ligy arabských států (LAS) by měly být extrémně bohaté monarchie Perského zálivu a ekonomické metropole jako Dubaj, Rijád a Dohá tlačeny k větší arabské solidaritě. Měly by převzít mnohem větší díl odpovědnosti za pozvednutí konfliktů zmítaných zemí jako Irák, Sýrie, Jemen, Libanon, Palestinská území, Libye, Súdán nebo Mauritanie, ale i chudších regionálních mocností jako Egypt a Maroko. Po vzoru solidarity v Evropské unii by měl být vyvíjen tlak i na bohaté členy LAS, aby své chudší partnery podporovaly formou přímých dotací připomínajících dotace EU. Také aby uvolnily pravidla pracovní migrace a dlouhodobého pobytu občanů arabských států v rámci celé LAS a aby umožnily vytvoření jednotného arabského trhu založeného na svobodě pohybu osob, kapitálu a služeb.

Také bohaté ropné republiky na březích Kaspického moře by měly být v rámci Rady spolupráce turkicky mluvících států (CCTSS) tlačeny k převzetí odpovědnosti za rozvoj svých chudších partnerů jako Uzbekistán a Kyrgyzstán, ale i chudších regionů Turecka – zejména tureckého Kurdistánu. Měly by být zavedeny přímé dotace chudším regionům, uvolněna pracovní migrace a svobodný pohyb kapitálu a služeb.

16) Proč by měla EU podpořit řešení ekologických problémů regionu MENACA transferem špičkových technologií pro odsolování, hospodaření s vodou nebo pro moderní osevňovací postupy?

Protože nedostatek vody a pěstování nevhodných plodin, v kombinaci s prudkým růstem počtu obyvatel, patří mezi hlavní problémy regionu MENACA, které způsobují neúrodu, růst cen potravin a z toho plynoucí politickou nestabilitu, růst extrémismu a zvýšené migrační tlaky na Evropskou unii.

Důvodem pro nedostatek vody nejsou jen opakující se vlny sucha v regionu nebo rozšiřování pouští, ale i výstavba přehrad na horních tocích veletoků v regionu. Jde zejména o přehrady na Modrém Nilu v Etiopii, na Bílém Nilu v Ugandě a na Tigridu a Eufratu v tureckém Kurdistánu. Kvůli tomu trpí úrodné nížiny na dolních tocích těchto veletoků v oblastech obývaných Araby: na dolním toku Nilu v Egyptě a severním Súdánu a na dolních tocích Tigridu a Eufratu v Mezopotámii, tj. v Iráku a Sýrii. Projevuje se to nedostatkem vody, nedostatkem organických látek z pravidelných záplav a zasolováním půd.

Kritická je ale situace i v povodích mnoha řek v Íránu nebo v povodích řek Amudarja a Syrdarja v Uzbekistánu a přilehlých oblastech Turkmenistánu a Kazachstánu. Vedlo to až k vymizení tak obrovských jezer, jakými byly Aralské a Urmíjské jezero. Využívání vod řeky Jordán vedlo v minulosti také k napětí mezi Izraelem na jedné straně a arabskými sousedy – Jordánskem, Sýrií a Libanonem na straně druhé.

V případě Mezopotámie, údolí Nilu a Jordánu jsou rozdíly mezi beneficienty a poškozenými z hospodaření s vodou podtrženy etnickými rozdíly. Zatímco beneficienty na horních tocích jsou převážně černí Afričané, Turci, Kurdové nebo Židé, oběťmi na dolních tocích jsou převážně Arabové. To je obrovský potenciál pro vznik vojenských konfliktů. Možnost války mezi Egyptem a Etiopií, dvěma 100milionovými regionálními mocnostmi, kvůli Velké přehradě etiopského znovuzrození (GERD) je již dnes velkou hrozbou.

V Íránu je stavba přehrad na menších řekách výnosným byznysem nomenklatury islamistického režimu. Ke katastrofální situaci s vodou přispívá i pěstování na vodu náročných plodin, jako rýže a pšenice, v klimaticky nevhodných oblastech. Již dnes je výsledkem víc než milion vnitřních uprchlíků, kteří komplikují sociální situaci v zemi. Potravinovou krizi způsobuje také pěstování exportních technických plodin, např. bavlníku v Pákistánu, Turecku, Egyptě, Súdánu, Uzbekistánu, Turkmenistánu, Tádžikistánu a Kazachstánu.

Země na horních tocích řek, jako jsou Etiopie, Uganda nebo Turecko, mají právo na rozvoj svých ekonomik a na získávání elektrické energie ze svých veletoků. Nelze po nich požadovat, aby braly zvláštní zřetel na zemědělství arabských států na dolních tocích. Aby došlo v regionu MENACA ke zlepšení situace s vodou, nepostačí současné projekty získávání vody z přírodních podzemních zásobníků v pouštích nebo dohody o rozdělení vod v řekách. Nevyhnutelné je vybudovat velké projekty odsolování mořské vody. Arabské země na dolních tocích se musejí stát dějištěm revoluční změny v hospodaření s vodou v domácnostech, založené na recyklování odpadových vod. Také bude potřeba zavést takové technologie pěstování potravinářských i technických plodin, které nahradí současné extenzivní využívání vody intenzivním a cíleným hospodařením s ní. A v neposlední řadě je potřebné vyšlechtit a zavést pěstování takových odrod potravinářských a technických plodin, které jsou svou náročností na vodu a živiny vhodné pro suché oblasti regionu MENACA.

Toto všechno jsou oblasti, v nichž musí Evropská unie pomoci regionu svým nejlepším vědeckým a technologickým potenciálem, chce-li zmírnit politickou nestabilitu, sociální bouře, náboženský extrémismus a masovou migraci do Evropy.